

Repertoriul jurisprudenței

HOTĂRÂREA TRIBUNALULUI (Camera a treia)

27 iunie 2012 *

„Concurență — Înțelegeri — Piețe ale fermoarelor și ale «altor închizători» — Decizie de constatare a unei încălcări a articolului 81 CE — Majorări de prețuri coordonate, stabilire de prețuri minime, împărțire a clientelei și a piețelor și schimb de alte informații comerciale — Probă — Încălcare unică și continuă — Prescripție — Dreptul la apărare — Amenzi — Linii directe»

În cauza T-439/07,

Coats Holdings Ltd, cu sediul în Uxbridge, Middlesex (Regatul Unit), reprezentată de W. Sibree, de C. Jeffs, de K. O’Connell, de J. Boyce, solicitors, și de D. Anderson, QC,

reclamantă,

împotriva

Comisiei Europene, reprezentată de F. Castillo de la Torre și de K. Mojzesowicz, în calitate de agenți,

pârâtă,

având ca obiect, cu titlu principal, o cerere de anulare a Deciziei C(2007) 4257 final a Comisiei din 19 septembrie 2007 referitoare la o procedură în temeiul articolului 81 [CE] (Cazul COMP/39.168 – PO/Articole de mercurie din metal și plastic: închizători), în măsura în care o privește pe reclamantă, și, cu titlu subsidiar, o cerere de anulare sau de reducere a cuantumului amenzii aplicate reclamantei,

TRIBUNALUL (Camera a treia),

compus din domnul O. Czúcz, președinte, doamna I. Labucka (raportor) și domnul D. Gratsias, judecători,

grefier: domnul N. Rosner, administrator,

având în vedere procedura scrisă și în urma ședinței din 7 iulie 2011,

pronunță prezenta

* Limba de procedură: engleza.

Hotărâre

Istoricul cauzei

- 1 Reclamanta, Coats Holdings Ltd (denumită în continuare „Coats”), este unul dintre principalii fabricanți și furnizori de ață industrială de cusut și de brodat și al doilea furnizor mondial de fermoare după grupul YKK. Aceasta produce o gamă completă de fermoare din poliester ușor, din nailon, metalice și turnate. Coats a achiziționat societatea Opti în 1988 și, de la această achiziție, a utilizat numele societății menționate ca marcă de fermoare. După 1988, activitatea „fermoare” a Coats a fost astfel redenumită Coats Opti.
- 2 Sectorul fabricării articolelor de închidere poate fi divizat în două mari categorii, respectiv fermoarele și „alte închizători”, care cuprind diferite tipuri de capse, închizători prin apăsare și închizători cu scai, dar și închizători cu clemă, agrafe, copci, nasturi pentru jeanși, nituri și accesorii din metal și din plastic destinate sectoarelor de marochinărie și de îmbrăcăminte.
- 3 La 7 și la 8 noiembrie 2001, Comisia Comunităților Europene a efectuat verificări în temeiul articolului 14 alineatul (3) din Regulamentul nr. 17 al Consiliului din 6 februarie 1962, Primul regulament de punere în aplicare a articolelor [81] CE și [82] CE (JO 1962, 13, p. 204, Ediție specială, 08/vol. 1, p. 3), în incintele mai multor producători comunitari de articole de mercerie din metal și plastic, de alte articole de mercerie și de ață (printre care Entaco Ltd, Coats plc și William Prym GmbH & Co. KG), precum și la Fachverband Verbindungs- und Befestigungstechnik (denumit în continuare „VBT”).
- 4 La 26 noiembrie 2001, grupurile Prym și Coats, invocând Comunicarea Comisiei privind neaplicarea de amenzi sau reducerea cuantumului acestora în cauzele având ca obiect înțelegeri (JO 1996, C 207, p. 4, denumită în continuare „Comunicarea privind cooperarea din 1996”), au formulat cereri referitoare la aplicarea acesteia în sectorul fermoarelor.
- 5 Prin scrisoarea din 22 februarie 2002, Coats a furnizat Comisiei anumite informații.
- 6 La 8 august 2003, Stocko (devenită YKK Stocko Fasteners), invocând Comunicarea Comisiei privind neaplicarea de amenzi sau reducerea cuantumului acestora în cauzele având ca obiect înțelegeri (JO 2002, C 45, p. 3, denumită în continuare „Comunicarea privind cooperarea din 2002”), a formulat o cerere referitoare la „alte închizători”.
- 7 În continuare, Comisia a adresat mai multe cereri de informații unor părți interesate în temeiul articolului 11 din Regulamentul nr. 17.
- 8 La 16 septembrie 2004, Comisia a adresat o comunicare privind obiecțiunile (denumită în continuare „comunicarea privind obiecțiunile”) referitoare la „alte închizători”, la mașinile de aplicare și la fermoare societăților Prym Fashion, William Prym, Éclair Prym, Fiocchi Prym, Fiocchi Snaps France, YKK Stocko Fasteners, YKK Holding Europe, YKK Corp., Coats, A. Raymond, Berning & Söhne, Berning France, Scovill Fasteners Europe (fostă Unifast), Scovill Fasteners, precum și societății VBT.
- 9 Aceste societăți, precum și asocierea în cauză au avut acces la dosarul de examinare al Comisiei sub forma unei copii pe CD-ROM, care le-a fost expediată la 1 octombrie 2004.
- 10 La 12 noiembrie 2004, grupul Prym, invocând Comunicarea privind cooperarea din 2002, a formulat o cerere de imunitate sau, în subsidiar, de reducere a cuantumului amenzilor referitoare la „alte închizători”.
- 11 Prin faxul din 18 noiembrie 2004, grupul Prym și-a completat cererea. Prin e-mailurile din 3, 4 și 11 ianuarie 2005, acesta a transmis Comisiei informații suplimentare. Prin e-mailul din 27 ianuarie 2005, grupul Prym a formulat o cerere pentru a beneficia de Comunicarea privind cooperarea din 2002.

- 12 La 18 februarie 2005, grupul YKK, invocând Comunicarea privind cooperarea din 2002, a formulat o cerere de reducere a cuantumului amenzilor referitoare la „alte închizători”.
- 13 La 25 februarie 2005, grupul YKK a completat această cerere.
- 14 Elementele de probă furnizate de grupurile Prym și YKK în susținerea cererilor de a beneficia de Comunicarea privind cooperarea din 2002 au permis Comisiei să adreseze societăților interesate la 7 martie 2006 o comunicare privind obiecțiunile suplimentară (denumită în continuare „comunicarea suplimentară privind obiecțiunile”).
- 15 Comunicarea suplimentară privind obiecțiunile, referitoare la „alte închizători”, la mașinile de aplicare și la fermoare, a fost adresată societăților A. Raymond, Berning & Söhne și Berning France, Coats și Coats Deutschland, Éclair Prym, Prym Fashion, Fiocchi Prym, Scovill Fasteners Europe, Scovill Fasteners, William Prym, YKK Corp., YKK Holding Europe și YKK Stocko Fasteners, precum și societății VBT. CD-ROM-ul care conținea dosarul Comisiei a fost expediat părților la 13 martie 2006.
- 16 Comunicarea suplimentară privind obiecțiunile avea ca obiect aceleași produse prevăzute în comunicarea privind obiecțiunile și, acolo unde era necesar, rectifica, preciza, sintetiza și extindea obiecțiunile formulate în aceasta. În comunicarea suplimentară privind obiecțiunile, Comisia nu a menționat în mod sistematic toate încălcările definite în comunicarea privind obiecțiunile, în special dacă nu a intervenit nicio modificare privind aceste încălcări ca urmare a cererilor de a beneficia de Comunicarea privind cooperarea din 2002.
- 17 O audiere a avut loc la 11 iulie 2006.
- 18 După consultarea comitetului consultativ privind înțelegerile și pozițiile dominante și având în vedere raportul final al consilierului-auditor, Comisia a adoptat la 19 septembrie 2007 Decizia C(2007) 4257 final referitoare la o procedură în temeiul articolului 81 [CE] (Cazul COMP/39.168 – PO/Articole de mercurie din metal și plastic: închizători) (denumită în continuare „decizia atacată”), al cărei rezumat este publicat în *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene* din 26 februarie 2009 (JO C 47, p. 8).
- 19 Potrivit articolului 1 alineatul (3) din dispozitivul deciziei atacate, în ceea ce privește cooperarea dintre YKK Holding și YKK Europe Ltd, în primul rând, Coats Holdings și Coats Deutschland, în al doilea rând, și Prym Fashion și Éclair Prym Group, în al treilea rând, pe piața fermoarelor (denumită în continuare „cooperarea tripartită dintre grupurile YKK, Coats și Prym”), s-a considerat că în special următoarele întreprinderi au încălcat articolul 81 CE, întrucât, pe parcursul perioadelor indicate, au făcut schimb de informații privind prețurile, au purtat discuții privind prețurile și majorările de prețuri și au convenit asupra unei metodologii de stabilire a unor prețuri minime pentru produse standard pe piața europeană:
- Coats Holdings, de la 28 aprilie 1998 până la 12 noiembrie 1999;
  - Coats Deutschland, de la 28 aprilie 1998 până la 12 noiembrie 1999.
- 20 Potrivit articolului 1 alineatul (4) din decizia atacată, în ceea ce privește cooperarea bilaterală dintre Coats Holdings și William Prym/Prym Fashion pe piețele „altor închizători” și ale fermoarelor (denumită în continuare „cooperarea bilaterală dintre grupurile Coats și Prym”), s-a considerat că următoarea întreprindere a încălcat articolul 81 CE, întrucât, pe parcursul perioadelor indicate, a convenit cu alte întreprinderi asupra împărțirii pieței articolelor de mercurie prin împiedicarea grupului Coats să pătrundă pe piața europeană a „altor închizători”:
- Coats Holdings, de la 15 ianuarie 1977 până la 15 iulie 1998.

- 21 Pe baza constatărilor de fapt și a aprecierilor juridice efectuate în decizia atacată, Comisia a impus întreprinderilor în cauză amenzi al căror quantum a fost calculat potrivit metodologiei expuse în Liniile directe privind metoda de stabilire a amenzilor aplicate în temeiul articolului 15 alineatul (2) din Regulamentul nr. 17 și al articolului 65 alineatul (5) din Tratatul [CO] (JO 1998, C 9, p. 3, Ediție specială, 08/vol. 3, p. 69, denumite în continuare „liniile directe”), precum și în Comunicările privind cooperarea din 1996 și din 2002.
- 22 Articolul 2 alineatul (3) a doua liniuță din decizia atacată prevede în special impunerea următoarei amenzi pentru cooperarea tripartită dintre grupurile YKK, Coats și Prym: Coats Holdings și Coats Deutschland, în solidar: 12 155 000 de euro.
- 23 Articolul 2 alineatul (4) a doua liniuță din decizia atacată prevede în special impunerea următoarei amenzi pentru cooperarea bilaterală dintre grupurile Coats și Prym: Coats Holdings: 110 250 000 de euro.
- 24 La articolul 4 din decizia atacată se dispune ca întreprinderile enumerate la articolul 1 să înceteze imediat încălcările vizate la același articol, în cazul în care nu au făcut deja aceasta, iar pe viitor să se abțină de la repetarea oricărui act sau a oricărei conduite descrise la articolul 1 și de la orice act sau conduită cu un obiect sau cu un efect echivalent.
- 25 Prin Decizia C(2011) 2070 final a Comisiei din 31 martie 2011, după ce a efectuat o evaluare a impactului amenzilor asupra situației financiare a uneia dintre societățile vizate, alta decât reclamanta, și după ce a examinat incapacitatea de plată invocată de aceasta, Comisia a decis să reducă parțial quantumul inițial al amenzii pe care a aplicat-o societății în cauză.

Procedura și concluziile părților

- 26 Prin cererea introductivă depusă la grefa Tribunalului la 4 decembrie 2007, reclamanta a introdus prezenta acțiune.
- 27 Întrucât compunerea camerelor Tribunalului a fost modificată, judecătorul raportor a fost repartizat la Camera a treia, căreia i-a fost atribuită, în consecință, prezenta cauză.
- 28 În cadrul măsurilor de organizare a procedurii adoptate la 7 februarie 2011, Tribunalul a invitat Comisia să prezinte anumite documente. Comisia a dat curs acestei solicitări în termenul stabilit.
- 29 Pe baza raportului judecătorului raportor, Tribunalul (Camera a treia) a hotărât deschiderea procedurii orale.
- 30 Prin scrisoarea înregistrată la grefa Tribunalului la 20 iunie 2011, reclamanta a formulat unele observații privind raportul de ședință care îi fusese comunicat la 14 aprilie 2011, referitoare la importanța jurisprudenței care privește sarcina probei și nivelul probatoriu.
- 31 Pledoariile părților și răspunsurile acestora la întrebările adresate de Tribunal au fost ascultate în ședință din 7 iulie 2011.
- 32 Reclamanta solicită Tribunalului:
- în principal, anularea articolului 1 alineatul (4) și a articolului 2 alineatul (4) din decizia atacată în măsura în care acestea o privesc;
  - în subsidiar, anularea sau reducerea amenzii care i-a fost aplicată la articolul 2 alineatul (4) din decizia atacată;

— obligarea Comisiei la plata cheltuielilor de judecată.

33 Comisia solicită Tribunalului:

- respingerea acțiunii în totalitate;
- obligarea reclamantei la plata cheltuielilor de judecată.

În drept

34 În susținerea acțiunii sale, privind numai cooperarea bilaterală dintre grupurile Coats și Prym, reclamanta invocă cinci motive:

- primul, întemeiat pe neîndeplinirea de către Comisie a obligației de a face dovada încălcării, pe de o parte, și a obligației de a respecta nivelul probatoriu cerut în această privință, pe de altă parte;
- al doilea, întemeiat pe încălcarea articolului 25 alineatul (5) din Regulamentul nr. 1/2003;
- al treilea, întemeiat pe lipsa probei unei încălcări unice și continue;
- al patrulea, întemeiat pe încălcarea articolului 6 paragraful 3 litera d) din Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, semnată la Roma la 4 noiembrie 1950 (denumită în continuare „CEDO”)
- și al cincilea, întemeiat pe aplicarea eronată a liniilor directoare.

Cu privire la primul motiv, întemeiat pe neîndeplinirea de către Comisie a obligației de a face dovada încălcării, pe de o parte, și a obligației de a respecta nivelul probatoriu cerut în această privință, pe de altă parte

Argumentele părților

35 Reclamanta consideră, în esență, că examinarea tuturor elementelor de probă efectuată de Comisie este afectată de erori vădite de apreciere, astfel încât Comisia nu și-a îndeplinit obligația care îi revenea de a dovedi că grupul Coats era parte la un acord bilateral de împărțire a pieței cu grupul Prym, care a durat din luna ianuarie 1977 până în luna iulie 1998. Comisia nu ar fi respectat principiile enunțate de Tribunal în Hotărârea din 12 septembrie 2007, Coats Holdings și Coats/Comisia (T-36/05, nepublicată în Repertoriu, denumită în continuare „Hotărârea Coats”, punctul 71) cu privire la sarcina probei, respectiv că aceasta era obligată să prezinte probe în susținerea „convingerii sale ferme” privind existența unei încălcări și să acorde părâtei beneficiul îndoielii.

36 Comisia contestă argumentele reclamantei.

Aprecierea Tribunalului

37 În măsura în care opiniile exprimate de părți sunt divergente asupra problemei repartizării între acestea a sarcinii probei și, mai general, asupra problemei respectării sau a nerespectării normelor aplicabile dovedirii unei încălcări a articolului 81 CE și a dovedirii participării reclamantei la o asemenea încălcare, cu titlu introductiv, se impune să se amintească dreptul aplicabil în materie.

- 38 Din articolul 2 din Regulamentul (CE) nr. 1/2003 al Consiliului din 16 decembrie 2002 privind punerea în aplicare a normelor de concurență prevăzute la articolele 81 [CE] și 82 [CE] (JO 2003, L 1, p. 1, Ediție specială, 08/vol. 1, p. 167), precum și dintr-o jurisprudență constantă, pronunțată în temeiul articolelor 81 CE și 82 CE, rezultă că în domeniul dreptului concurenței, în cazul unui litigiu privind existența unei încălcări, Comisiei îi revine obligația de a face dovada încălcărilor pe care le constată și de a stabili elementele de probă adecvate în vederea demonstrării, corespunzător cerințelor legale, a existenței faptelor constitutive ale unei încălcări (Hotărârea Curții din 17 decembrie 1998, *Baustahlgewebe/Comisia*, C-185/95 P, Rec., p. I-8417, punctul 58, și Hotărârea Curții din 6 ianuarie 2004, *BAI și Comisia/Bayer*, C-2/01 P și C-3/01 P, Rec., p. I-23, punctul 62, Hotărârea Tribunalului din 17 septembrie 2007, *Microsoft/Comisia*, T-201/04, Rep., p. II-3601, punctul 688). În acest scop, Comisia are sarcina de a strânge elemente de probă suficient de precise și de concordante pentru a stabili că încălcarea invocată a avut loc (a se vedea în acest sens Hotărârea Curții din 28 martie 1984, *CRAM și Rheinzink/Comisia*, 29/83 și 30/83, Rec., p. 1679, punctul 20, și Hotărârea Curții din 31 martie 1993, *Ahlström Osakeyhtiö și alții/Comisia*, C-89/85, C-104/85, C-114/85, C-116/85, C-117/85 și C-125/85-C-129/85, Rec., p. I-1307, punctul 127, Hotărârea Tribunalului din 21 ianuarie 1999, *Riviera Auto Service și alții/Comisia*, T-185/96, T-189/96 și T-190/96, Rec., p. II-93, punctul 47).
- 39 Atunci când Comisia se întemeiază pe înscrisuri în vederea stabilirii unei încălcări a articolelor 81 CE și 82 CE, revine întreprinderilor în cauză sarcina nu numai să prezinte o alternativă plauzibilă la teza Comisiei, ci și să invoce insuficiența probelor reținute în decizia atacată pentru a stabili existența încălcării (a se vedea în acest sens Hotărârea Tribunalului din 15 martie 2000, *Cimenteries CBR și alții/Comisia*, cunoscută sub numele „Ciment”, T-25/95, T-26/95, T-30/95-T-32/95, T-34/95-T-39/95, T-42/95-T-46/95, T-48/95, T-50/95-T-65/95, T-68/95-T-71/95, T-87/95, T-88/95, T-103/95 și T-104/95, Rec., p. II-491, punctele 725-728, și Hotărârea Tribunalului din 8 iulie 2004, *JFE Engineering și alții/Comisia*, T-67/00, T-68/00, T-71/00 și T-78/00, Rec., p. II-2501, punctul 187). Trebuie să se considere că, într-un caz precum cel din speță, atunci când Comisia se întemeiază pe elemente de probă directe, revine întreprinderilor în cauză sarcina de a demonstra că elementele de probă invocate de Comisie sunt insuficiente. S-a statuat deja că o astfel de răsturnare a sarcinii probei nu încălca principiul prezumției de nevinovăție (a se vedea în acest sens Hotărârea Curții din 8 iulie 1999, *Montecatini/Comisia*, C-235/92 P, Rec., p. I-4539, punctul 181).
- 40 Cu toate acestea, nu este obligatoriu ca fiecare dintre dovezile prezentate de Comisie să îndeplinească aceste criterii în raport cu fiecare element al încălcării. Este suficient ca seria de indicii invocată de instituție, apreciată în mod global, să îndeplinească această cerință (a se vedea Hotărârea *JFE Engineering și alții/Comisia*, punctul 39 de mai sus, punctul 180 și jurisprudența citată).
- 41 Astfel, indiciile invocate de Comisie în decizie cu scopul de a dovedi existența unei încălcări a articolului 81 alineatul (1) CE de către o întreprindere trebuie apreciate nu în mod izolat, ci în ansamblul lor (a se vedea Hotărârea Tribunalului din 8 iulie 2008, *BPB/Comisia*, T-53/03, Rep., p. II-1333, punctul 185 și jurisprudența citată).
- 42 Trebuie să se ia de asemenea în considerare faptul că activitățile anticoncurențiale se desfășoară în mod clandestin și că, în consecință, în majoritatea cazurilor, existența unei practici sau a unui acord anticoncurențial trebuie să fie dedusă din anumite coincidențe și indicii care, privite în ansamblu, pot constitui, în absența unei alte explicații coerente, dovada încălcării normelor de concurență (Hotărârea Curții din 7 ianuarie 2004, *Aalborg Portland și alții/Comisia*, C-204/00 P, C-205/00 P, C-211/00 P, C-213/00 P, C-217/00 P și C-219/00 P, Rec., p. I-123, punctele 55-57).
- 43 Pe de altă parte, potrivit unei jurisprudențe constante, este suficient să se demonstreze de către Comisie că întreprinderea în cauză a participat la reuniuni în cursul cărora au fost încheiate acorduri de natură anticoncurențială, fără să se fi opus în mod vădit, pentru a dovedi în mod satisfăcător participarea întreprinderii respective la înțelegere. Atunci când participarea la asemenea reuniuni a fost dovedită, revine întreprinderii respective obligația să prezinte indicii de natură să demonstreze că

participarea sa la acele reuniuni era lipsită de orice spirit anticoncurențial, dovedind că le comunicase concurenților săi că participa la acele reuniuni având o optică diferită de a lor (Hotărârile Curții din 8 iulie 1999, Hüls/Comisia, C-199/92 P, Rec., p. I-4287, punctul 155, și Comisia/Anic Partecipazioni, C-49/92 P, Rec., p. I-4125, punctul 96, și Hotărârea Aalborg Portland și alții/Comisia, punctul 42 de mai sus, punctul 81).

- 44 Rațiunea care stă la baza acestui principiu de drept este că, prin participarea la reuniunea menționată fără a se distanța în mod public de conținutul său, întreprinderea a dat de înțeles celorlalți participanți că era de acord cu rezultatul său și că s-ar conforma acestuia (Hotărârea Aalborg Portland și alții/Comisia, punctul 42 de mai sus, punctul 82).
- 45 Cu privire la valoarea probatorie a diferitor elemente de probă, trebuie amintit că singurul criteriu pertinent de apreciere a dovezilor furnizate în mod liber constă în credibilitatea acestora (a se vedea Hotărârile Tribunalului din 8 iulie 2004, Mannesmannröhren-Werke/Comisia, T-44/00, Rec., p. II-2223, punctul 84 și jurisprudența citată, Dalmine/Comisia, T-50/00, Rec., p. II-2395, punctul 72, și JFE Engineering și alții/Comisia, punctul 39 de mai sus, punctul 273). Potrivit normelor general aplicabile în materia probelor, credibilitatea și, prin urmare, valoarea probatorie a unui înscris depind de originea sa, de împrejurările întocmirii lui, de destinatarul său și de caracterul rezonabil și fiabil al conținutului acestuia (Hotărârea Cement, punctul 39 de mai sus, punctul 1053, Concluziile judecătorului Vesterdorf, îndeplinind funcția de avocat general, prezentate în cauza în care s-a pronunțat Hotărârea Tribunalului din 24 octombrie 1991, Rhône-Poulenc/Comisia, T-1/89, Rec., p. II-867, II-869, II-956). În special, se impune acordarea unei importanțe sporite împrejurării în care un înscris a fost întocmit în legătură imediată cu faptele (Hotărârea Tribunalului din 11 martie 1999, Ensidesa/Comisia, T-157/94, Rec., p. II-707, punctul 312, și Hotărârea Tribunalului din 16 decembrie 2003, Nederlandse Federatieve Vereniging voor de Groothandel op Elektrotechnisch Gebied și Technische Unie/Comisia, T-5/00 și T-6/00, Rec., p. II-5761, punctul 181) sau de un martor direct al acestor fapte (Hotărârea JFE Engineering și alții/Comisia, punctul 39 de mai sus, punctul 207). În plus, trebuie amintit că simplul fapt că informația a fost furnizată de întreprinderi care au formulat o cerere pentru a beneficia de Comunicarea privind cooperarea din 1996 sau din 2002 nu pune în discuție valoarea probatorie a acesteia.
- 46 Astfel, potrivit unei jurisprudențe constante, nicio dispoziție și niciun principiu general de drept al Uniunii nu interzic Comisiei să invoce împotriva unei întreprinderi declarații ale altor întreprinderi incriminate. În cazul inexistenței unei asemenea situații, sarcina probei comportamentelor contrare articolelor 81 CE și 82 CE, care revine Comisiei, ar fi nesustenabilă și incompatibilă cu misiunea supravegherii bunei aplicări a acestor dispoziții care îi este atribuită prin tratat (a se vedea Hotărârea JFE Engineering și alții/Comisia, punctul 39 de mai sus, punctul 192 și jurisprudența citată).
- 47 O anumită neîncredere în privința depozițiilor voluntare ale participanților principali la o înțelegere ilicită este de înțeles, având în vedere că acești participanți ar putea să minimalizeze importanța contribuției lor la încălcare și să maximizeze contribuția celorlalți participanți. Totuși, având în vedere logica inherentă a procedurii prevăzute în Comunicarea privind cooperarea din 1996 sau din 2002, faptul de a solicita beneficiul aplicării acestora în scopul obținerii unei reduceri a cuantumului amenzii nu determină obligatoriu o incitare de a prezenta elemente de probă deformată cu privire la ceilalți participanți la înțelegerea incriminată. Astfel, orice tentativă de a induce în eroare Comisia ar putea repune în discuție sinceritatea și caracterul complet ale cooperării întreprinderii și, prin urmare, ar pune în pericol posibilitatea ca aceasta să beneficieze pe deplin de comunicările menționate (a se vedea în acest sens Hotărârea Tribunalului din 16 noiembrie 2006, Peróxidos Orgánicos/Comisia, T-120/04, Rec., p. II-4441, punctul 70, și Hotărârea Tribunalului din 8 iulie 2008, Lafarge/Comisia, T-54/03, nepublicată în Repertoriu, punctul 58).
- 48 În special, este necesar să se considere că faptul că o persoană mărturisește că a săvârșit o încălcare și recunoaște astfel existența unor fapte care depășesc ceea ce putea fi dedus direct din documentele în discuție implică *a priori*, în lipsa unor circumstanțe particulare de natură să indice contrariul, că

această persoană a luat decizia de a spune adevărul. Astfel, declarațiile contrare intereselor declarantului trebuie, în principiu, să fie considerate elemente de probă deosebit de fiabile (Hotărârea Tribunalului JFE Engineering și alții/Comisia, punctul 39 de mai sus, punctele 211 și 212, Hotărârea Tribunalului din 26 aprilie 2007, Bolloré și alții/Comisia, T-109/02, T-118/02, T-122/02, T-125/02, T-126/02, T-128/02, T-129/02, T-132/02 și T-136/02, Rep., p. II-947, punctul 166, și Hotărârea Tribunalului Lafarge/Comisia, punctul 47 de mai sus, punctul 59).

- 49 Cu toate acestea, declarațiile date de întreprinderi interesate în cadrul unor cereri pentru a beneficia de Comunicarea privind cooperarea din 1996 sau din 2000 trebuie apreciate cu prudență și, în general, nu pot fi considerate elemente de probă deosebit de fiabile dacă nu au fost susținute de alte elemente.
- 50 Astfel, potrivit unei jurisprudențe constante, declarația unei întreprinderi căreia i se impută participarea la o înțelegere, a cărei exactitate este contestată de multe alte întreprinderi acuzate, nu poate fi considerată o dovadă suficientă a existenței unei încălcări săvârșite de acestea din urmă dacă nu este susținută de alte elemente de probă (Hotărârea Tribunalului din 25 octombrie 2005, Groupe Danone/Comisia, T-38/02, Rec., p. II-4407, punctul 285, și Hotărârile Tribunalului Bolloré și alții/Comisia, punctul 48 de mai sus, punctul 167, și Lafarge/Comisia, punctul 47 de mai sus, punctul 293).
- 51 În sfârșit, trebuie amintit că, în considerentul (215) al deciziei atacate, Comisia a arătat că cooperarea bilaterală dintre grupurile Coats și Prym avea obiectivul de a le permite acestora împărțirea pieței articolelor de mercurie prin împiedicarea grupului Coats să intre pe piața europeană a „altor închizători”.
- 52 Având în vedere normele prezentate la punctele 38-50 de mai sus, trebuie să se verifice dacă, în decizia atacată, Comisia a invocat elemente suficient de credibile, precise și concordante pentru a stabili, în cadrul unei aprecieri globale și după examinarea explicațiilor sau a justificărilor alternative oferite de reclamantă, că încălcarea constatată la articolul 1 alineatul (4) din decizia atacată a avut loc.

— Cu privire la reuniunea din 1975 [considerentul (217) al deciziei atacate]

- 53 Potrivit reclamantei, Comisia a efectuat o interpretare eronată a minutei reuniunii din 1975 care a avut loc între reclamantă și William Prym, întrucât a considerat că era vorba despre o etapă prealabilă unei împărțiri a piețelor, în timp ce din minuta respectivă rezulta că era vorba numai despre discuții obișnuite privind distribuția exclusivă și comună și despre angajamente ale distribuitorului de a nu fabrica sau a distribui produse concurente. Această interpretare ar fi susținută de o notă din 27 octombrie 1975 a domnului E. F. destinată domnilor A. P. senior și D. P., care relatează o reuniune care avusese loc între domnii M. F. și B. la 17 octombrie 1975.
- 54 Din argumentul reclamantei rezultă că aceasta nu contestă nici desfășurarea reuniunii, nici prezența sa la aceasta. În schimb, reclamanta contestă interpretarea pe care Comisia a efectuat-o cu privire la minuta acestei reuniuni.
- 55 Considerentul (217) al deciziei atacate are următorul cuprins:
- „În 1975, [grupurile] Coats și Prym au decis să coopereze în domeniile vânzării și distribuției într-un număr foarte mare de țări, acționând ca întreprinderi comune de comerț sau ca distribuitori exclusivi ai produselor celuilalt, în funcție de puterea de piață respectivă în fiecare țară. Minuta unei reuniuni care a avut loc la Stolberg [Germania] la 16 și 17 noiembrie 1975 stabilește liniile generale ale cooperării dintre aceste două grupuri.”
- 56 O mare parte din minuta reuniunii care a avut loc la Stolberg vizează comerțul intern: „În cadrul acestor principii, au apărut următoarele linii generale ale acordului, pe baza cărora vor continua discuțiile detaliate ulterioare, la nivel de piață.” Punctul 2 alineatul (5) din minuta menționată prevede, în legătură cu Italia, următoarele:

„[Grupul] Prym nu va introduce pe piață fermoarele sale”.

57 Nota din 27 octombrie 1975 menționată anterior redă conținutul unei întâlniri cu Coats, care ar fi avut loc la 17 octombrie 1975 la Glasgow (Regatul Unit) și conține un punct I, intitulat „Marketing”, cu următorul cuprins:

„Excepțiile de la regulă, precum Italia, pe care le-am avut deja în vedere de la început, trebuie examinate în detaliu.”

58 Reclamanta arată în nota de subsol 2 din cererea introductivă că „Coats Italy a achiziționat o participație la [capitalul] Lamprom, un fabricant italian de fermoare deținut de acționari privați și concesionar al unei licențe Opti [achiziționată de Coats în 1989], iar ulterior a achiziționat controlul deplin asupra acestuia în 1975/1976”.

59 Din toate considerațiile care precedă rezultă că minuta face aluzie nu numai la „discuții obișnuite privind distribuția exclusivă și comună și [angajamentele] distribuitorului de a nu fabrica sau a distribui produse concurente”, astfel cum susține reclamanta, dar și la o împărțire a pieței fermoarelor din Italia. Pe de altă parte, rezultă din lista de prezență că era vorba despre o reuniune a unor persoane cu funcții de conducere din cele două întreprinderi.

60 În plus, trebuie amintit că reuniunea din 16 și 17 noiembrie 1975 nu a fost reținută de Comisie ca dată de începere a încălcării, însă Comisia s-a întemeiat pe acest document anterior datei reținute de începere a încălcării menționate (15 ianuarie 1977), pentru o mai bună examinare a probelor legate de perioada încălcării. Nimic nu împiedica Comisia să ia în considerare etapele pregătitoare realizării propriu-zise a înțelegerii pentru a constata situația economică anterioară realizării înțelegerii și care o explica sau pentru a stabili și pentru a evalua rolul respectiv pe care membrii înțelegerii l-au avut în conceperea, în realizarea și în punerea în aplicare a acesteia. Pe de altă parte, Comisia putea să ia în considerare în același mod etapa ulterioară perioadei încălcării propriu-zise pentru a evalua, în temeiul comunicării privind cooperarea sau al unor eventuale circumstanțe atenuante, colaborarea efectivă a întreprinderilor cu privire la denunțarea înțelegerii lor (Hotărârea Tribunalului din 29 aprilie 2004, Tokai Carbon și alții/Comisia, cunoscută sub numele „Tokai I”, T-236/01, T-239/01, T-244/01-T-246/01, T-251/01 și T-252/01, Rec., p. II-1181, punctul 304).

61 În plus, documentul din 15 ianuarie 1977, care va fi examinat în continuare, prevede următoarele:

„Principiile generale care guvernează [cooperarea bilaterală dintre grupurile Coats și Prym] sunt stabilite potrivit celor menționate în minuta reuniunii de la Stolberg din 16 și 17 noiembrie 1975, completată după cum urmează [...]”

— Cu privire la documentul din 15 ianuarie 1977 [considerentele (218)-(222) ale deciziei atacate]

62 Reclamanta arată că Comisia nu a luat în considerare faptul că documentul din 15 ianuarie 1977, pe care aceasta s-a întemeiat în decizia atacată, nu este nici semnat, nici complet și că nimic nu permite să se afle cine l-a redactat sau cine l-a aprobat verbal, din partea Coats sau din partea William Prym, întrucât nu există nicio dovadă a unui consimțământ scris. Toate aceste elemente ar constitui indicii utile pentru a aprecia valoarea probatorie a acestui tip de document. Potrivit reclamantei, rezultă implicit din noțiunea de cooperare totală și explicit din Comunicarea privind cooperarea din 2002 că Comisia ar fi trebuit să solicite societății William Prym să prezinte probe provenite de la foști angajați pentru a putea să pretindă acordarea beneficiului comunicării menționate.

63 Din aceste argumente rezultă că reclamanta nu contestă existența documentului din 15 ianuarie 1977. În schimb, reclamanta contestă interpretarea pe care a efectuat-o Comisia cu privire la acest document.

64 Considerentele (218) și (219) ale deciziei atacate au următorul cuprins:

„(218) Plecând de la acest cadru de cooperare, Coats și William Prym au încheiat un acord general de împărțire a pieței în sectorul merceriei, astfel cum dovedește acordul scris din data de 15 ianuarie 1977 (denumit în continuare «Acordul din 1977»), în temeiul căruia Coats se angajează «să nu desfășoare, în mod direct sau în cadrul unei asocieri, activități de fabricare a articolelor de mercerie din metal și plastic [...], nici activități de distribuire în Europa a articolelor de mercerie din metal și plastic concurente fără consimțământul prealabil al societății [William] Prym». În ceea ce o privește, [William] Prym se angajează «să nu desfășoare, în mod direct sau în cadrul unei asocieri, activități de fabricare a aței de cusut și a aței pentru uz artizanal etc. [...], nici activități de distribuire în Europa a aței de cusut și a aței pentru uz artizanal concurente etc., fără consimțământul prealabil al societății Coats».

(219) O clauză a Acordului din 1977 precizează că angajamentele exprimate în cuprinsul acestuia, chiar dacă nu sunt executorii din punct de vedere juridic, «reflectă cu toate acestea spiritul acordului Coats-[William] Prym și constituie, ca atare, o obligație morală care leagă cele două părți».

65 Documentul din 15 ianuarie 1977 are următorul cuprins:

„Principiile generale care guvernează [cooperarea bilaterală dintre grupurile Coats și Prym] sunt stabilite potrivit celor menționate în minuta reuniunii de la Stolberg din 16 și 17 noiembrie 1975, completată după cum urmează:

Cu excepția situațiilor deja stabilite [enumerate în lista a)], Coats se angajează:

- 1) să nu desfășoare, în mod direct sau în cadrul unei asocieri, activități de fabricare a articolelor de mercerie din metal și plastic [enumerate în lista b), pe baza contractului italian care exclude acele pentru mașini], nici activități de distribuire în Europa a articolelor de mercerie din metal și plastic concurente fără consimțământul prealabil al societății [William] Prym;
- 2) în restul lumii, să nu desfășoare, în mod direct sau în cadrul unei asocieri, activități de fabricare a articolelor de mercerie din metal și plastic fără consimțământul prealabil al societății Prym, nici activități de distribuire a articolelor de mercerie din metal și plastic concurente fără consultarea prealabilă a societății [William] Prym.

[William] Prym se angajează:

- 1) să nu desfășoare, în mod direct sau în cadrul unei asocieri, activități de fabricare a aței de cusut și a aței pentru uz artizanal etc. [prevăzute în lista c)], nici activități de distribuire în Europa a aței de cusut și a aței pentru uz artizanal concurente etc. fără consimțământul prealabil al societății Coats;
- 2) în restul lumii, să nu desfășoare, în mod direct sau în cadrul unei asocieri, activități de fabricare a aței de cusut și a aței pentru uz artizanal etc. fără consimțământul prealabil al societății Coats, nici activități de distribuire a aței de cusut și a aței pentru uz artizanal concurente etc. fără consultarea prealabilă a societății Coats.

Se recunoaște că aceste angajamente nu sunt executorii din punct de vedere juridic, însă reflectă spiritul acordului Coats-[William] Prym și constituie, ca atare, o obligație morală care leagă cele două părți.”

66 Din interpretarea acestui document rezultă că el face referire la reuniunea care a avut loc la Stolberg la 16 și 17 noiembrie 1975 și, mai exact, că are ca scop să completeze principiile generale care fuseseră discutate în cadrul reuniunii respective. Documentul menționat reflectă detaliile cooperării dintre cele două întreprinderi pe plan comercial.

67 Cu privire la motivul reclamantei întemeiat pe lipsa valorii probatorii a documentului din 15 ianuarie 1977, trebuie să se constate că credibilitatea acestui document nu este redusă în mod necesar ca urmare a faptului că documentul nu este semnat. În primul rând, faptul că acest document nu este semnat nu poate surprinde, din moment ce este vorba despre o notă referitoare la o reuniune al cărei obiect anticoncurențial reprezenta un motiv pentru ca autorul acesteia să lase cele mai mici urme posibile (a se vedea în acest sens Hotărârea Tribunalului din 10 martie 1992, Shell/Comisia, T-11/89, Rec., p. II-757, punctul 86). În al doilea rând, data înscrisă pe document („15.1.1977”) permite să se considere că acest document a fost elaborat la data faptelor (a se vedea în acest sens Hotărârea Bolloré și alții/Comisia, punctul 48 de mai sus, punctul 173). În al treilea rând, în măsura în care acest document conține informații specifice care corespund celor cuprinse în alte documente, trebuie să se considere că aceste elemente se pot susține reciproc (a se vedea în acest sens Hotărârea JFE Engineering și alții/Comisia, punctul 39 de mai sus, punctul 275). În al patrulea rând, astfel cum Tribunalul a amintit în special în Hotărârea din 20 aprilie 1999, Limburgse Vinyl Maatschappij și alții/Comisia (T-305/94-T-307/94, T-313/94-T-316/94, T-318/94, T-325/94, T-328/94, T-329/94 și T-335/94, Rec., p. II-931, punctul 715), pentru a exista un acord în sensul articolului 81 alineatul (1) CE, este suficient ca întreprinderile în cauză să își fi exprimat voința comună de a se comporta pe piață într-un anumit mod.

68 În această privință, trebuie să se sublinieze că cererea grupului Prym pentru a beneficia de Comunicarea privind cooperarea din 2002 cuprinde următorul fragment, citat în considerentul (220) al deciziei atacate:

„Printr-un acord din data de 15 ianuarie 1977, care este încă în vigoare astăzi, Coats și [William] Prym și-au împărțit piața articolelor de mercurie. Niciuna dintre părți nu poate interveni în segmentul de piață al celeilalte părți fără consimțământul acesteia. Coats era și încă este însărcinat[ă] cu segmentul produselor textile de mercurie (ață de cusut, ață de brodat din bumbac, lână); [William] Prym era și încă este însărcinat[ă] cu segmentul articolelor de mercurie din metal și plastic (ace și capse).

În temeiul Acordului-cadru din 1976/1977, Coats și [William] Prym au decis să fuzioneze, în scopul comercializării, gama lor de produse complementare compusă din ață de cusut, ață de brodat din bumbac și lână (produse textile de mercurie), pe de o parte, și din fermoare, capse și ace (articole de mercurie din metal și plastic), pe de altă parte. Această fuziune avea la bază ideea că era necesar un ac pentru a utiliza ața de cusut și că cele două produse trebuiau comercializate împreună prin intermediul aceluiași canal de vânzare. Acordul-cadru era destinat să garanteze consolidarea fiecărei întreprinderi în domeniul său principal de activitate și, în special, dezvoltarea acesteia prin internaționalizarea poziției sale pe piață, realizând în același timp sinergii în materie de comercializare prin eliminarea dublurilor. În temeiul acordului, fiecare întreprindere se angaja să nu intervină în domeniul celeilalte părți fără consimțământul acesteia.

De asemenea, s-a convenit că societatea Coats va achiziționa o cotă de 24,9 % din [William] Prym și că va avea dreptul să numească un membru în consiliul de administrație [al acesteia] [...] și doi membri în consiliul său de supraveghere. Coats a exercitat aceste drepturi până în 1994.”

69 Circulara din 20 ianuarie 1977 a societății Coats Patons (denumită în continuare „Circulara din 1977”) confirmă achiziția de către Coats a unei cote de 24,9 % din capitalul societății William Prym, precum și numirea unui membru în consiliul de administrație al acesteia (domnul J. G.) și a doi membri în consiliul său de supraveghere (domnii B. și W. H.).

70 Declarațiile domnului A. P. susțin, completează și confirmă conținutul acordului din 15 ianuarie 1977 (denumit în continuare „Acordul din 1977”). În ceea ce privește valoarea probatorie a acestor declarații, contestată de reclamantă, trebuie amintit că, deși, în general, s-ar putea manifesta o anumită neîncredere în privința depozițiilor voluntare ale participanților principali la o înțelegere ilicită, dată fiind posibilitatea ca acești participanți să aibă tendința să minimalizeze importanța contribuției lor la încălcare și să maximizeze contribuția celorlalți participanți, nu este mai puțin

adevărat că argumentul reclamantei nu corespunde logicii inerente procedurii prevăzute de Comunicările privind cooperarea din 1996 și din 2002. Astfel, faptul de a solicita beneficiul aplicării acestora în scopul obținerii unei reduceri a cuantumului amenzii nu determină în mod obligatoriu o incitare de a prezenta elemente de probă deformate cu privire la ceilalți participanți la înțelegerea incriminată. Astfel, orice tentativă de a induce în eroare Comisia ar putea repune în discuție sinceritatea și caracterul complet al cooperării solicitantului și, prin urmare, ar pune în pericol posibilitatea ca aceasta să beneficieze pe deplin de comunicarea privind cooperarea aplicabilă (a se vedea punctele 47 și 48 de mai sus). De altfel, din considerentul (246) al deciziei atacate rezultă că, în privința solicitărilor grupului Prym de a beneficia de Comunicările privind cooperarea din 1996 și din 2002, Comisia a dat dovadă de o anumită prudență, întrucât a urmărit să susțină această declarație prin alte elemente de probă. Astfel, Comisia nu a reținut anul 2004 ca dată de încetare a încălcării, după cum indica totuși grupul Prym în solicitările menționate, ci reuniunea din 15 iulie 1998.

71 Cu toate acestea, declarația dată sub jurământ de domnul M. F. la 11 mai 2006 conține, sub titlul „Acordul din 1977 și relațiile dintre Coats și [William] Prym din anii '70 până în anii '90”, un punct 5 cu următorul cuprins:

„5 Chiar dacă nu am văzut niciodată Acordul din 1977 înainte de [comunicarea suplimentară privind obiecțiunile], pot să înțeleg motivele pentru care Coats și [William] Prym ar fi putut să încheie o astfel de înțelegere în 1977. În ianuarie 1977, Coats a achiziționat o participație de 24,9 % la capitalul societății [William] Prym și un acord ar fi fost în concordanță cu ceea ce aş descrie drept «marele proiect» al [domnilor] B. și [...] E. F., care la acea dată erau directorul general al J & P Coats Ltd (componenta Coats Patons plc care se ocupa de sectorul aței) și respectiv administratorul [William] Prym. Bazându-mă pe întâlnirea lor din 1975, pe dobândirea de participații la capitalul societății [William] Prym de către Coats și pe întreprinderile comune înființate în 1970 și în 1980, aş afirma că [domnii] B. și [...] E. F. au avut în vedere, începând de la mijlocul anilor '70, o cooperare foarte strânsă între Coats și [William] Prym privind combinarea marketingului și a distribuției. Totuși, nu cred că aceștia au urmărit să efectueze o împărțire a piețelor între cele două societăți printr-un acord. În anii '70, o poziționare a societății Coats în sectorul articolelor de mercurie din metal și plastic (altfel decât prin achiziționarea societății [William] Prym) sau chiar o poziționare a societății [William] Prym în sectorul aței ar fi fost foarte improbabilă. În consecință, angajamentul societății Coats de a nu desfășura activități în sectorul articolelor de mercurie din metal și plastic, pe de o parte, și angajamentul societății [William] Prym de a nu desfășura activități în sectorul aței, pe de altă parte, nu ar avea nicio valoare.”

72 Rezultă că domnul M. F. recunoaște că, deși nu avea cunoștință despre existența unui astfel de acord, putea să înțeleagă perfect motivele pentru care cele două întreprinderi ar fi încheiat unul (ca urmare a achiziționării de către societatea Coats a 24,9 % din capitalul societății William Prym). În schimb, potrivit domnului M. F., acestea nu aveau intenția de a-și împărți piețele în discuție.

73 În această privință, trebuie amintit că în considerentul (223) al deciziei atacate Comisia a afirmat că deține alte elemente de probă care confirmă conținutul documentului transmis de grupul Prym, și anume extrasul din discursul domnului D. P. din 9 noiembrie 1988 (a se vedea punctele 87-89 de mai jos), nota pregătită de domnul A., datată 12 decembrie 1991 (a se vedea punctele 90-94 de mai jos), minuta reuniunii cu Coats Patons du 11 februarie 1993 (a se vedea punctele 95-100 de mai jos). Aceste elemente de probă vor fi examinate în continuare.

74 Cu privire la afirmația reclamantei potrivit căreia ar rezulta implicit din noțiunea de cooperare totală și explicit din Comunicarea privind cooperarea din 2002 că Comisia ar fi trebuit să solicite societății William Prym să prezinte probe provenite de la foști angajați pentru a putea să pretindă acordarea beneficiului comunicării menționate, este necesar să se sublinieze că din aceasta din urmă nu rezultă nicidecum că William Prym a fost obligată să furnizeze declarații ale foștilor angajați pentru a i se acorda o reducere a cuantumului amenzii. În consecință, acest motiv nu poate fi admis.

— Cu privire la scrisoarea din 12 aprilie 1977 [considerentul (224) al deciziei atacate]

75 În opinia reclamantei, Comisia a interpretat în mod eronat o scrisoare din 12 aprilie 1977 a domnului S. (director de marketing al societății Coats) adresată societății Needles Industries Ltd (denumită în continuare „NIL”) ca făcând referire la o înțelegere privind o împărțire a piețelor, în timp ce o lectură atentă ar arăta că era vorba despre acorduri de distribuție exclusivă în Europa, precum și despre achiziția de către Coats a unei participații strategice la capitalul societății William Prym. Această scrisoare ar trebui interpretată în contextul diferitelor proiecte în materie de distribuție inițiate la reuniunea din 16 și 17 noiembrie 1975. Aceste proiecte ar fi menționate într-un proiect de scrisoare adresată persoanelor cu funcții de conducere, datat ianuarie 1976.

76 Considerentul (224) al deciziei atacate are următorul cuprins:

„În aprilie 1977 deja, într-o scrisoare din 10 aprilie 1977 adresată societății NIL, Coats a făcut referire în mod clar la un acord Coats-[William] Prym și la un comitet de comercializare NIL-[William] Prym care asigură ca «operațiunile să fie conduse în spiritul și în litera acordului Coats-[William] Prym». În aceasta era scris de asemenea că «principiul esențial pe care [NIL] treb[ua] să îl aibă în vedere [era] că societatea Prym trebui[a] considerat[ă] un [partener], iar nu un concurent amical [...] În cazul unei neînțelegeri majore sau [cu privire] la orice incertitudine privind aplicarea acordului Coats-[William] Prym la anumite piețe sau la probleme specifice, [NIL trebuia] întotdeauna să consulte administratorul de piață corespunzător din Glasgow [Coats]».”

77 Cu titlu introductiv, este necesar să se constate că în realitate este vorba despre o scrisoare din data de 12 aprilie 1977.

78 Reclamanta invocă o scrisoare din ianuarie 1976, precum și Circulara din 1977, pentru a arăta că elementele de probă cuprinse în dosarul Comisiei demonstrează de asemenea existența unei cooperări legale în scopul de a nega valoarea celorlalte elemente de probă care stabilesc existența unei cooperări ilicite.

79 Cu toate acestea, din scrisoarea din ianuarie 1976 rezultă, pe lângă existența unei cooperări legale, necesitatea de a respecta în principiu pe piețele pe care exista deja o concurență cu NIL pozițiile de piață de la momentul respectiv. În această privință, scrisoarea conține fragmentul următor:

„Pe piețele unde există deja o concurență cu NIL, a intervenit un acord astfel încât, în principiu, pozițiile de piață actuale vor fi respectate. În cazul fermoarelor, [William] Prym este în concurență cu Opti/LF pe numai câteva piețe europene și au avut loc discuții cu Opti/LF pentru a demonstra că o asociere cu [William] Prym nu este incompatibilă cu înțelegerile noastre globale din acest moment.”

80 Pe de altă parte, în ceea ce privește scrisoarea din 12 aprilie 1977, reclamanta nu indică de ce domnul S. ar fi fost împiedicat „să facă referire în mod deschis la un acord de împărțire a pieței într-o scrisoare [...] adresată [NIL]”.

— Cu privire la Acordul Huguenpoet [considerentele (225) și (226) ale deciziei atacate]

81 Reclamanta consideră că Comisia nu a prezentat niciun element de probă care să susțină existența acordului cunoscut sub numele „Acordul Huguenpoet”, cu excepția declarației domnului A. P., și că aceasta nu a luat în considerare elemente de probă care contraziceau existența unui astfel de acord, cum ar fi faptul că William Prym și-a continuat activitatea de producător de fermoare. Unica acțiune prezentată de Comisie în susținerea existenței Acordului Huguenpoet ar fi faptul că William Prym și-a externalizat aprovizionarea cu benzi țesute cu dinți la societatea Opti. Or, reclamanta afirmă că William Prym a continuat să producă fermoare, întrucât externalizarea nu era motivată decât de o problemă de costuri și nu se încadra în retragerea din sectorul fermoarelor (a se vedea în această privință răspunsul reclamantei la comunicarea suplimentară privind obiecțiunile).

- 82 Aceasta apreciază că anularea concluziei la care a ajuns Comisia prezintă o importanță considerabilă în privința gravității și a duratei întregii încălcări pretinse. Astfel, ar rezulta că și în versiunea cauzei celei mai favorabile Comisiei ar exista o perioadă de 11 ani și jumătate [de la scrisoarea adresată de Coats societății NIL din 12 aprilie 1977 până la Beiratul (consiliu de supraveghere) societății William Prym din 9 noiembrie 1988] pentru care nu ar exista vreo probă că încălcarea pretinsă a continuat.
- 83 Considerentele (225) și (226) ale deciziei atacate au următorul cuprins:
- „(225) Potrivit [William] Prym, la începutul anilor '80, [aceasta], Coats și Opti, fabricant independent de articole de mercurie din metal și plastic până în 1988, s-au reunit în cadrul a ceea ce a fost denumit Acordul Huguenpoet. [William] Prym scrie despre acest subiect: «Aceasta însemna că se interzicea fiecărei întreprinderi din acest triumvirat să producă și să comercializeze produsele pe care le produceau și le comercializau celelalte două. Prin urmare, Opti a vândut societății [William] Prym departamentul său de ambalare și de comercializare a articolelor de mercurie din metal și plastic din Țările de Jos [...] Un alt rezultat a fost că [William] Prym a comunicat intenția de a se retrage, la rândul său, de pe piața fermoarelor. Într-o primă etapă, aceasta a încetat producția de serie de fermoare la începutul anilor '80, înainte de a se aproviziona de la Opti timp de mai mulți ani în cadrul unui contract de furnizare». Grupul Prym (în temeiul acordului denumit de [William] Prym «acord privind furnizarea de urzeală pentru fermoare») a abandonat la începutul anilor '80 producția principalei componente pentru fermoare și a devenit un actor minor pe această piață până la 1 iulie 1998 (prezent în special în Germania), dată la care Prym Fashion a achiziționat 50 % din activitatea privind fermoarele a societății Bonduel Sarl pentru a o fuziona cu activitatea sa limitată în acest domeniu, în cadrul unei întreprinderi comune denumită Bonduel-Prym și redenumită Éclair Prym după ce a fost achiziționată integral de Prym Fashion în 2001.
- (226) Potrivit Coats, afirmațiile societății [William] Prym privind Acordul Huguenpoet sunt vagi și incoerente. [William] Prym recunoaște că nu există nicio dovadă scrisă a Acordului Huguenpoet. Cu toate acestea, Coats nu contestă că [William] Prym a încetat fabricarea de urzeală pentru fermoare, ceea ce, potrivit comunicării societății [William] Prym, a avut loc în conformitate cu Acordul [...] Huguenpoet și a reprezentat prima etapă a retragerii sale din sectorul fabricării de fermoare. În orice caz, Comisia recunoaște că existența Acordului Huguenpoet nu este susținută de nicio dovadă scrisă. Ea consideră totuși că acest eveniment, astfel cum este descris de [William] Prym, arată cum a evoluat situația pieței articolelor de mercurie și cum au încercat Coats și [William] Prym să adapteze acordul lor de împărțire a piețelor în funcție de această evoluție. În paralel cu această împărțire generală a pieței articolelor de mercurie, fermoarele erau unicul domeniu în care exista o suprapunere a activităților lor (cu excepția sectorului acelor). Nicio întreprindere nu era un actor important pe aceleași piețe geografice. Grupul Prym producea și distribuia fermoare în principal în Germania și în Austria și numai în cantități mici pe piețele vecine. În timp ce Coats vindea în Austria fermoarele sale împreună cu Prym, în Germania aceasta nu a produs niciodată, nici nu a vândut fermoare înainte de achiziționarea societății Opti.”
- 84 Din considerentul (226) al deciziei atacate rezultă că Comisia a recunoscut că afirmația cuprinsă în cererile grupului Prym pentru a beneficia de Comunicările privind cooperarea din 1996 și din 2002, în ceea ce privește existența Acordului Huguenpoet, nu este susținută de niciun element de probă scris. Totuși, potrivit Comisiei, acest eveniment ar arăta evoluția situației pe piață și a relației dintre întreprinderile în cauză. La momentul Acordului din 1977, prioritatea acestora ar fi fost separarea piețelor lor principale, articolele de mercurie din metal și plastic pentru William Prym și așa pentru Coats, în timp ce segmentul fermoarelor constituia unul dintre cele două domenii unde exista o suprapunere a activităților lor.
- 85 Argumentul reclamantei, potrivit căruia William Prym a continuat să producă fermoare, întrucât externalizarea aprovizionării sale cu benzi țesute cu dinți nu era motivată decât de o problemă de costuri și nu se încadra în retragerea din sectorul fermoarelor, ar putea fi susținută parțial de

contractul de aprovizionare încheiat între Opti și William Prym, contract a cărui dată de expirare era 31 martie 1999. În schimb, cu excepția afirmației reclamantei privind continuarea activității societății William Prym în ceea ce privește producția de fermoare, trebuie să se constate că dosarul nu conține elemente de probă care să permită să se susțină menținerea acestei activități.

- 86 Cu privire la valoarea probatorie a declarațiilor grupului Prym, Comisia admite ea însăși că acestea nu puteau fi utilizate ca o probă suficientă a acordului de împărțire a piețelor încheiat în anii '70. Cu toate acestea, Comisia susține că, chiar fără să ia în considerare Acordul Hugenpoet, existența acordului de împărțire a piețelor care datează din anii '70 nu poate fi negată. Comisia mai arată că existența Acordului Hugenpoet este de asemenea plauzibilă având în vedere criticile grupului Prym cu privire la achiziționarea Opti. De fapt, chiar dacă existența unui acord nu a fost susținută de probe datând din perioada încălcării, declarația grupului Prym în această privință ar corespunde unei perioade (anii '80) pentru care Comisia apreciază că deține suficiente elemente care dovedesc încălcarea. În plus, având în vedere că declarația grupului Prym ar fi fiabilă sub alte aspecte și că aceasta ar fi contrară propriilor sale interese, nu ar exista vreun motiv de îndoială nici cu privire la fiabilitatea sa sub aspectul existenței acestui acord.

— Cu privire la reuniunea Beiratului din 9 noiembrie 1988 [considerentele (227)-(230) ale deciziei atacate]

- 87 Reclamanta arată, în esență, că Comisia a interpretat în mod eronat procesul-verbal al Beiratului societății William Prym din 9 noiembrie 1988 ca făcând trimitere la Acordul din 1977. Potrivit acesteia, ar fi vorba mai degrabă de o trimitere la un raport efectuat la solicitarea societății William Prym [a se vedea considerentele (227) și (230) ale deciziei atacate]. Nu ar fi fost adusă nicio probă credibilă a existenței Acordului Hugenpoet. În consecință, ar exista o întrerupere de peste 11 ani în pretinsa aplicare continuă a Acordului din 1977.
- 88 În speță, este vorba despre un discurs prezentat de domnul D. P. la 9 noiembrie 1988 în fața Beiratului societății William Prym, la puțin timp după achiziționarea fabricantului de fermoare Opti de către Coats.
- 89 Din acest discurs rezultă în mod clar că domnul D. P. îi impută domnului B., președinte-director general al Coats și membru în Beiratul societății William Prym, faptul că nu a respectat obligațiile societății Coats față de William Prym, prin achiziționarea Opti fără consultarea sa, contrar intereselor societății William Prym, astfel cum au fost acestea consemnate în scris.

— Cu privire la nota societății William Prym din 12 decembrie 1991 [considerentul (231) al deciziei atacate]

- 90 Reclamanta arată, în esență, că Comisia nu a luat în considerare nota societății William Prym din 12 decembrie 1991, care sugera că conținutul Acordului din 1977 nu putea fi cunoscut decât de două persoane și că, prin urmare, de la decesul și, respectiv, de la pensionarea acestora (domnii B. și E. F.), acordul menționat nu a fost transmis direcțiunii generale a societății William Prym. Reclamanta afirmă că trimiterea făcută în această notă la un acord încheiat în 1975 corespunde, în realitate, reuniunii din 16 și 17 noiembrie 1975 care a avut loc la Stolberg. Reclamanta subliniază că Comisia a efectuat aceeași interpretare eronată a unui angajament legal de neconcurență în cazul care a condus la adoptarea Deciziei C(2004) 4221 final din 26 octombrie 2004 privind o procedură de aplicare a articolului 81 [CE] (cazul COMP/F-1/38.338 – PO/Needles). În această cauză, Coats era protejată în calitate de cumpărător exclusiv al societății Entaco prin obligația impusă acesteia de a nu o concura în principalele sale zone de vânzare. Comisia ar fi considerat că în cazul respectiv era vorba despre o împărțire a piețelor, însă, în Hotărârea Coats, punctul 35 de mai sus, Tribunalul ar fi anulat această concluzie și ar fi apreciat că se află în prezența unei măsuri de protecție legitime. Reclamanta face referire în special la punctul 150 din hotărârea menționată.

91 Considerentul (231) al deciziei atacate are următorul cuprins:

„Coats citează nota din 12 decembrie 1991 care se află în dosarul Comisiei. Aceasta sugerează că nota a fost pregătită probabil de domnul A. de la societatea [William] Prym, întrucât inițialele «vA» apar în colțul de sus al notei. Primul paragraf din document face trimitere expresă la negocierile din 1975 privind acordul de distribuție și de împărțire a zonelor geografice între [William] Prym și Coats. Negociatorii au fost domnul B. (din partea Coats) și domnul E. F. (din partea [William] Prym). Coats citează acest document pentru a susține argumentul său potrivit căruia textul Acordului din 1977, chiar dacă a fost încheiat, s-a aflat numai în posesia negociatorilor, și anume a domnilor B. și E. F. Această probă arată în mod clar existența unui acord de împărțire a pieței care stabilea împărțirea piețelor între [William] Prym și Coats. Întrucât atrage atenția Comisiei asupra acestei probe, Coats își contrazice argumentele anterioare în care pretindea că un astfel de acord nu a existat. În plus, faptul [că] în 1991, textul acestuia nu fusese accesibil decât domnilor B. și E. F. nu implică în mod necesar că succesorii acestora nu erau la curent cu existența sa. Nota din 12 decembrie 1991 menționează în mod clar acordul de împărțire a piețelor, a cărui existență nu era confidențială. Prin urmare, mai multe persoane cunoșteau existența unui astfel de acord încă din 1991. În orice caz, documentele examinate în considerentele (232)-(234), (237), (239), (240) și (242) probează că relația dintre [William] Prym și Coats a continuat să se desfășoare în jurul împărțirii piețelor, chiar după ce domnii B. și E. F. [au] încetat să mai conducă cele două întreprinderi.”

92 Din interpretarea notei din 12 decembrie 1991 rezultă că a fost încheiat un acord de împărțire a piețelor în 1975 în urma negocierilor purtate de domnii B. și E. F., ca o condiție a unei cooperări aprofundate. În plus, potrivit autorului acestei note, rezultatul negocierilor respective a fost transcris într-un document confidențial, care nu era accesibil decât negociatorilor înșiși. În sfârșit, în al doilea paragraf al notei menționate, domnul A. precizează că, în opinia sa, elementul principal al acordului era declarația prin care William Prym se angaja să nu devină, în mod direct sau indirect, activ pe plan comercial în domeniul aței de cusut și de brodat, în timp ce Coats se angaja să nu dezvolte, în mod direct sau indirect, activități comerciale în domeniul articolelor de mercurie din metal și plastic, cu excepția situației deja tolerate privind NIL și societatea Linhas Corrente Ltda Brasil.

93 În consecință, argumentul reclamantei, potrivit căruia conținutul Acordului din 1977 nu a putut fi cunoscut decât de două persoane și, prin urmare, de la decesul și, respectiv, de la pensionarea acestora, acordul nu a fost transmis direcțiunii generale a societății William Prym, nu poate fi reținut, întrucât s-a dovedit că la 12 decembrie 1991 cel puțin autorul notei era informat despre existența și despre conținutul unui astfel de acord.

94 Cu privire la argumentul reclamantei, potrivit căruia această notă face referire la acordul încheiat în 1975 care, în realitate, corespunde reuniunii din 16 și 17 noiembrie 1975 care a avut loc la Stolberg, este necesar să se sublinieze numai că împrejurarea că acordul a putut fi încheiat verbal în 1975 și confirmat în minuta reuniunii menționate nu exclude ca acest acord să fi fost transcris ulterior în 1977 [a se vedea de asemenea punctul 67 de mai sus].

— Cu privire la reuniunea din 11 februarie 1993 [considerentul (232) al deciziei atacate]

95 În opinia reclamantei, Comisia a considerat în mod eronat că o declarație a domnului J. G., reprezentant al societății William Prym, din data de 11 februarie 1993 făcea referire la un acord de împărțire a piețelor, în condițiile în care Tribunalul a statuat că această declarație nu implica Coats, iar Comisia nu a demonstrat „natura anticoncurențială a reuniunii” și cu atât mai puțin faptul că declarația făcea referire la Acordul din 1977 (Hotărârea Coats, punctul 35 de mai sus, punctul 91).

96 Comisia a precizat în ședință că Tribunalul, la punctul 91 din Hotărârea Coats, punctul 35 de mai sus, a examinat în mod izolat reuniunea în cauză, întrucât la data respectivă Tribunalul nu a beneficiat de o serie de informații de care dispune în acest moment, ceea ce l-a determinat să considere în hotărârea menționată că reuniunea nu a avut un obiect anticoncurențial.

- 97 Din argumentul reclamantei rezultă că aceasta nu contestă nici desfășurarea reuniunii, nici prezența sa la reuniune. În schimb, pe de o parte, reclamanta arată că Comisia nu a demonstrat corespunzător cerințelor legale natura anticoncurențială a acestei reuniuni și, pe de altă parte, aceasta contestă interpretarea efectuată de Comisie cu privire la declarația domnului J. G.
- 98 Cu privire la prima afirmație, trebuie să se arate că din cuprinsul punctului 11 din minuta reuniunii din 11 februarie 1993 rezultă că domnul J. G. a făcut aluzie la originea relațiilor dintre Coats și William Prym, aceasta din urmă fiind considerată responsabilă pentru articolele de mercurie din metal și plastic. Potrivit acestuia, Coats avea obligația morală să soluționeze situația societății NIL de la momentul respectiv, astfel încât să poată realiza în sfârșit proiectul inițial cu ajutorul căruia Coats trebuia să controleze fabricarea articolelor de mercurie textile și să lase societății William Prym activitatea de furnizare a articolelor de mercurie din metal și plastic.
- 99 Cu privire la punctul 91 din Hotărârea Coats, punctul 35 de mai sus, trebuie amintit că Tribunalul a examinat în cadrul acestuia acordurile încheiate între William Prym și Entaco în sectorul acelor, la care Coats nu era semnatar direct. Entaco și William Prym au semnat un acord-cadru, care a intrat în vigoare la 10 septembrie 1994. Acest acord a fost încheiat de părți în scopul achiziționării activităților de ambalare și de finisare ale NIL (deținută anterior de Coats Holdings) și a intrat în vigoare la data acestei achiziții. Tribunalul a concluzionat, în speță, că natura anticoncurențială a reuniunii din 11 februarie 1993 nu fusese dovedită cu certitudine, în special ca urmare a faptului că fraza potrivit căreia „Coats avea obligația morală să facă ordine în situația actuală a [NIL]” era destul de ambiguă în cadrul vânzării unei activități și nu făcea referire în mod obligatoriu la o împărțire a pieței, întrucât aceasta putea să însemne de asemenea că Coats trebuia să accepte oferta anterioară a societății William Prym în loc să vândă NIL societății Entaco. De asemenea, Tribunalul a precizat la același punct că restul procesului verbal nu era mai relevant.
- 100 În ceea ce privește a doua afirmație, trebuie amintit că rezultă din declarația domnului J. G., reluată în minuta reuniunii în cauză, coroborată cu termenii Acordului din 1977 (a se vedea punctul 65 de mai sus) că acesta continua să impună fiecărei părți obligația de a nu ocupa poziție pe piețele celeilalte. De altfel, acesta este motivul pentru care Comisia a invocat această notă [a se vedea considerentul (232) al deciziei atacate].
- Cu privire la cesiunea participației deținute de Coats la capitalul societății William Prym [considerentele (233)-(236) ale deciziei atacate]
- 101 Reclamanta arată, în esență, că Comisia nu a luat în considerare faptul că Acordul de cooperare din 1995 și Acordul-cadru din septembrie 1997 (denumit în continuare „Acordul-cadru din 1997”) au marcat un reviriment important în relațiile dintre Coats și William Prym și că acestea ar fi fost inutile dacă Acordul din 1977 ar fi prevalat.
- 102 În primul rând, reclamanta apreciază că relațiile comerciale dintre Coats și William Prym s-au modificat radical de la cesiunea participației deținute de Coats la capitalul societății William Prym la sfârșitul anului 1994. În al doilea rând, cu privire la reuniunea din 11 iunie 1996 [a se vedea considerentul (233) al deciziei atacate], reclamanta susține că aceasta viza numai cooperarea în materie de distribuție. Reclamanta face referire în special la corolarul desemnării ca distribuitor exclusiv, și anume la obligația de a nu fabrica sau a distribui produse concurente. În al treilea rând, în ceea ce privește teoria Comisiei, dezvoltată în considerentele (234) și (236) ale deciziei atacate, potrivit căreia Acordul-cadru din 1997 confirmă că „Coats și [William] Prym au continuat să acționeze într-un spirit de împărțire a piețelor cu strategii de neconcurență”, reclamanta consideră că Comisia nu a prezentat nici cea mai mică dovadă a unei legături de cauzalitate între acordul-cadru menționat și Acordul din 1977. Reclamanta concluzionează că tot ceea ce a putut exista în trecut a fost înlocuit de un acord restrâns de cooperare în materie de distribuție pe piețele destinate particularilor.

103 Considerentul (233) al deciziei atacate are următorul cuprins:

„În decembrie 1994, Coats vinde familiei Prym cota sa din societatea William Prym; această cesiune produce efecte la 31 decembrie 1994. Potrivit [cererilor grupului Prym pentru a beneficia de Comunicările privind cooperarea din 1996 și din 2002], cooperarea dintre Coats și [William] Prym pe piața europeană este regularizată în februarie 1995, iar cele două părți convin că ar fi în interesul lor să o prelungească. Cu toate acestea, grupul Prym nu a oferit alte informații privind modalitățile exacte de desfășurare a acestei operațiuni. [William] Prym și Coats s-au întâlnit la 11 iunie 1996 la Stolberg [...]. Domnul D. G. din partea Coats declară cu această ocazie:

«Strategia de distribuție a [societății] Coats Craft în Europa constă în cooperarea, în măsura în care este posibil, cu marii furnizori de produse de marcă precum [William] Prym și în neintroducerea propriilor sale mărci. Dacă va fi pus în aplicare un sistem de parteneriat, Coats își va retrage în consecință mărcile proprii.»

104 Comisia invocă considerentul (234) al deciziei atacate pentru a demonstra că, după 1995, ulterior cesiunii participației deținute de Coats la capitalul societății William Prym, cele două întreprinderi au continuat să acționeze într-un spirit de împărțire a piețelor cu strategii de neconcurență. Această constatare ar fi susținută de grupul Prym.

105 Potrivit punctului 9 din cererea grupului Prym pentru a beneficia de Comunicarea privind cooperarea din 2002:

„[William] Prym urmărea să asigure, prin intermediul acestui acord, securitatea comercializării produselor sale prin intermediul circuitelor Coats. Acordul-cadru reglementează cooperarea atât în sectorul industrial, cât și în cel comercial. Coats, în ceea ce o privește, era interesat[ă] de vânzarea altor produse prin intermediul sistemului său costisitor de comercializare. Aceasta era interesată în special de produsele de marcă bine stabilite ale societății [William] Prym.»

106 Reclamanta afirmă că acest acord a fost semnat la 3 septembrie 1997 și că a creat un cadru cuprinzător pentru distribuirea comună a articolelor de mercurie destinate pieței de consum [a se vedea considerentul (235) al deciziei atacate]. Aceasta arată că motivele pentru care ar fi fost necesar Acordul-cadru din 1997 ar fi greu de înțeles dacă Acordul-cadru din 1977 ar fi fost aplicat în mod efectiv în continuare, întrucât acesta din urmă „prevedea principiul potrivit căruia niciuna dintre cele două părți să nu distribuie produse aflate în concurență cu cele ale celeilalte părți” (a se vedea răspunsul reclamantei la comunicarea suplimentară privind obiecțiunile).

107 Punctul 5 din Acordul-cadru din 1997 are următorul cuprins:

„Acordul include articolele de mercurie din metal și plastic, precum și produsele elastice, indiferent dacă acestea sunt fabricate sau distribuite, ambalate și poartă marca [societății] Prym Consumer și, de asemenea, așa și proiectele auxiliare acesteia, indiferent dacă aceste articole sunt fabricate sau distribuite și poartă marca Coats, împreună cu alte produse, după caz, pentru anumite piețe.»

108 În această privință, trebuie amintit, în primul rând, că, potrivit Comisiei, nota privind reuniunea din 11 iunie 1996 și semnarea Acordului-cadru din 1997 nu constituie, în sine, o probă a existenței înțelegerii, însă nu ar indica nici că Coats s-a retras din această înțelegere.

109 În al doilea rând, în considerentul (236) al deciziei atacate, Comisia a pretins că Acordul din 1977 prevedea, în primul rând, că Coats și Prym Consumer ar încheia contracte exclusive de furnizare și, respectiv, de distribuție pentru produsele lor, și anume articolele de mercurie din metal și plastic fabricate de Prym Consumer și celelalte articole de mercurie fabricate de Coats, și, în al doilea rând, că un acord-cadru ar stabili normele distribuirii în comun a produselor părților, însă fără a reglementa fabricarea sau distribuția unor produse concurente.

110 Cu toate acestea, este necesar să se sublinieze că cea de a doua constatare este eronată, întrucât din cuprinsul punctului 5 din acordul-cadru citat la punctul 107 de mai sus rezultă că acesta includea de asemenea distribuția exclusivă a unor produse concurente (articole de mercurie din metal și plastic fabricate de William Prym și așa și alte articole accesorii fabricate de Coats), precum și alte produse specifice.

111 Totuși, Comisia arată în mod întemeiat că au trecut 20 de ani de la acordul inițial de împărțire a pieței din 1977 și că noul acord a fost încheiat după ce relația comercială dintre cele două întreprinderi a fost modificată, ca urmare a cesiunii participației deținute de Coats la capitalul societății William Prym.

— Cu privire la achiziționarea Bonduel de către William Prym și la reuniunea din 15 iulie 1998 [considerentele (237)-(245) ale deciziei atacate]

112 Reclamanta consideră că în mod eronat a apreciat Comisia că minutele reuniunii din 15 iulie 1998, care a avut loc la Stolberg, fac referire la Acordul din 1977. Potrivit reclamantei, acestea menționează numai acordul de aprovizionare cu benzi țesute cu dinți dintre William Prym și Opti (a se vedea punctul 81 de mai sus), precum și Acordul-cadru din 1997.

113 În ședință, reclamanta a amintit că însăși Comisia a admis, în cadrul prezentei proceduri, că niciuna dintre notele referitoare la această reuniune nu demonstrează existența unei înțelegeri. Întrucât demonstrația Comisiei privește perioada ulterioară anului 1995, acesta se întemeiază, prin urmare, pe notele unei singure reuniuni, cea din 15 iulie 1998.

114 Potrivit reclamantei, notele olografe pe care le-a furnizat sunt mult mai detaliate decât nota dactilografată privind aceeași reuniune și, spre deosebire de aceasta din urmă, au fost redactate la data reuniunii menționate. Cu privire la fiabilitatea notei, reclamanta subliniază că este vorba despre o notă a domnului A. P., care nu transcrie cuvânt cu cuvânt propunerile domnului M. F. De altfel, în cea de a doua declarație sub jurământ, acesta ar fi furnizat o explicație perfect plauzibilă și legitimă pentru observațiile consemnate.

115 Rezultă din considerentele (237)-(245) ale deciziei atacate că, pe de o parte, Comisia s-a întemeiat pe minutele reuniunii din 15 iulie 1998 și, pe de altă parte, că s-a întemeiat pe cererile grupului Prym pentru a beneficia de Comunicările privind cooperarea din 1996 și din 2002.

116 Nota dactilografată din 7 noiembrie 2001, semnată de domnul A. P., referitoare la întâlnirea care a avut loc la 15 iulie 1998 cu domnul M. F. are următorul cuprins:

„MF a vorbit în general despre afacerea Bonduel Prym. Acesta și-a exprimat dezamăgirea ca urmare a faptului că informația i-a fost comunicată tardiv. Criticile acestuia au fost îndreptate mai ales asupra faptului că A. P. nu a discutat problemele privind fermoarele cu Coats Opti în cadrul reuniunilor generale și că nu am fost informați că acordul nu mai era valabil.

[...]

Aspectul că în 1988, odată cu achiziționarea societății Opti, [William] Prym nu a mai fost inclus[ă] în [negocieri], nu a fost evocat.

[...]

M. F. a ridicat problema dacă Prym putea avea în vedere o zi în care să existe libertate în acest sector industrial, astfel încât Coats să poată intra pe piața capselor, iar [William] Prym să poată intra pe piața aței. Această întrebare necesită un răspuns clar și ferm.”

- 117 Potrivit Comisiei, aceasta demonstrează, în primul rând, că Coats a reacționat la această achiziționare în același mod în care William Prym a reacționat la achiziționarea societății Opti de către Coats în 1988 (a se vedea punctul 89 de mai sus). Reacțiile respective ale acestora ar confirma existența unei înțelegeri continue între cele două întreprinderi, întemeiată pe Acordul din 1977 [a se vedea considerentul (238) al deciziei atacate]. În al doilea rând, ar trebui să se deducă de aici că domnul M. F. făcea trimitere la împărțirea piețelor, astfel cum a fost stabilită aceasta inițial în Acordul din 1977 [a se vedea considerentul (243) al deciziei atacate]. În al treilea rând, ar rezulta de aici că împărțirea inițială a piețelor între cele două întreprinderi (articole de mercurerie din plastic și metal, pe de o parte, și alte articole de mercurerie, pe de altă parte) continua să fie respectată de acestea [a se vedea considerentul (245) al deciziei atacate].
- 118 Minuta reuniunii din 15 iulie 1998, care menționează că nu trebuia să existe concurență prin prețuri cu Opti, susține această constatare. În plus, din același paragraf al acestei minute rezultă că William Prym nu era interesată de concurența cu Opti, mai ales de o concurență prin prețuri. Prin urmare, William Prym propunea discutarea soluției privind fermoarele, precum și discutarea acordurilor existente. În plus, se arată că întreprinderile în cauză erau nevoite să recurgă la un dialog strategic.
- 119 Punctul 4 din minuta menționată are următorul cuprins:
- „Acordul-umbrelă dintre Coats și [William] Prym a fost discutat [...]
- Cele două părți au explicat că trebuiau să suporte numeroase costuri legate de punerea în aplicare a acestui acord-umbrelă prin achitarea unor cheltuieli aferente încetării acordurilor încheiate, prin remodelarea organizației și prin realizarea unor noi structuri.”
- 120 Elementele de probă menționate mai sus susțin constatarea Comisiei potrivit căreia cele două întreprinderi au început să întâmpine probleme pe piața fermoarelor în privința acestui produs comun după o serie de schimbări în relațiile dintre ele în cursul acestei perioade. Cu toate acestea, în pofida faptului că rămâneau concurente pe piața fermoarelor, acestea au continuat să își respecte angajamentul moral de neconcurență și au declarat în mod expres că nu erau interesate de o concurență prin prețuri pe această piață.
- 121 Cu privire la declarația sub jurământ a domnului M. F. din 24 aprilie 2006, este vorba despre o declarație pregătită de un reprezentant al reclamantei care urmărea să atenueze răspunderea acesteia în încălcarea constatată și, în consecință, aceasta nu poate să diminueze valoarea probatorie a documentelor găsite în cursul verificărilor și a explicațiilor date cu privire la aceste documente (Hotărârea Lafarge/Comisia, punctul 47 de mai sus, punctul 379).
- 122 Cu privire la afirmația reclamantei potrivit căreia aceasta nu a oferit, la data respectivă, nicio asigurare privind concurența prin prețuri, este necesar să se constate că, în schimb, reclamanta nu contestă că grupul Prym a oferit în mod clar o astfel de asigurare. În orice caz, deși minuta reuniunii din 15 iulie 1998 nu este suficientă, în sine, pentru a dovedi încălcarea, aceasta poate fi cu siguranță luată în considerare ca element de probă în cadrul seriei de indicii precise și concordante menționate la punctele 38-40 de mai sus.
- 123 În ceea ce privește argumentul reclamantei, potrivit căruia Comisia ar fi admis ea însăși, în cadrul prezentei proceduri, că niciuna dintre notele privind reuniunea din 15 iulie 1998 nu demonstrează existența unei înțelegeri, este necesar să se constate că, în înscrisurile sale, Comisia s-a limitat să sublinieze numai că aceste documente nu constituiau, în sine, o probă a existenței înțelegerii, însă nu indicau nici că reclamanta s-a retras din această înțelegere.

— Cu privire la elementele de probă dezincriminatoare

- 124 Reclamanta arată că Comisia nu a luat în considerare anumite elemente de probă dezincriminatoare în privința existenței acordului de împărțire a piețelor:

— în primul rând, minuta unei reuniuni din 1 august 1989 între Coats și William Prym;

- în al doilea rând, minuta unei reuniuni între domnul J. G. (William Prym) și domnul R. H. (Coats) din 11 septembrie 1989;
- în al treilea rând, faptul că cinci din șase cadre de conducere ale Coats care s-au ocupat de acest sector în ultimul deceniu au dat declarații sub jurământ prin care au afirmat că nu aveau cunoștință despre Acordul din 1977, că nu fuseseră informate despre acesta și că nu s-au comportat niciodată ca și când ar fi existat un acord de împărțire a piețelor de acest tip.

¹²⁵ Cu privire la primul element de probă, trebuie să se precizeze că minuta reuniunii din 1 august 1989, redactată de domnul R. H. din partea Coats, are următorul cuprins:

- „[2)] c) Divizia «Consumatorul European» și-a propus, drept unul dintre obiectivele sale, «să devină principalul furnizor și distribuitor european al unei game complete de produse care aparțin categoriei de artizanat» – aceasta include ața de cusut și ața de uz artizanal, închizătorile, articolele de mercurie din metal și plastic, articolele de mercurie textile, seturi personale de croitorie etc.
- d) De preferință, aceasta se va realiza împreună cu [William] Prym, iar nu împotriva [William] Prym [...]
- e) E. F. a precizat că strategia Coats – și anume cea prevăzută la litera c) de mai sus – nu este diferită de cea care a motivat adoptarea deciziei originale din 1976 – respectiv că societatea Coats trebuia să fie distribuitorul exclusiv al societății [William] Prym în întreaga lume și că aceasta s-ar consolida printr-o participație de 25 % a societății Coats la capitalul societății [William] Prym.

[...]

Reuniunea s-a încheiat cu un acord de ambele părți cu privire la faptul că aspectele concrete ale cooperării [bilaterale între grupurile] Coats și Prym vor fi examinate ulterior, cu respectarea anumitor criterii:

Va trebui să ne limităm analiza la Europa.

Va trebui să studiem exclusivitatea reciprocă – și anume ca societatea Coats să fie distribuitorul exclusiv și să vândă numai produse ale societății [William] Prym în gama articolelor de mercurie din metal și plastic.

Va trebui să căutăm soluții la «problemele» specifice –

NIL

Opti : [William] Prym – fermoare

«Prețuri mondiale» împotriva costurilor germane, cu alte cuvinte, este Stolberg viabil ca bază de fabricare pe termen lung pentru toate produsele?».

¹²⁶ Potrivit reclamantei, din această minută rezultă că dacă Acordul din 1977 ar fi fost în vigoare, nu ar fi fost nicidecum necesar să se studieze oportunitatea stabilirii unei exclusivități reciproce. Acest demers ar constitui o suprapunere absolută, întrucât societății Coats îi fusese deja interzis să distribuie articole de mercurie din metal și plastic aflate în concurență cu cele ale societății [William] Prym.

- 127 Este necesar să se constate că, la punctul 2 litera e) din minuta reuniunii din 1 august 1989, domnul E. F. amintește că strategia propusă de Coats la litera c) nu este diferită de cea care a motivat decizia inițială din 1976, respectiv ca societatea Coats să devină distribuitorul exclusiv mondial al societății William Prym și să obțină, în acest context, o participație de 25 % la capitalul societății William Prym.
- 128 Participanții la reuniunea din 1 august 1989 au convenit să studieze principiul unei exclusivități reciproce – în temeiul căreia Coats ar fi distribuitorul exclusiv și nu ar vinde, în sectorul articolelor de mercurie din metal și plastic, decât produse ale societății William Prym. În plus, ar trebui soluționate anumite probleme, cum ar fi situația Opti/William Prym. În această privință, trebuie amintit că William Prym considera că, întrucât a achiziționat Opti, Coats nu și-a respectat angajamentele în acest domeniu (a se vedea punctul 89 de mai sus).
- 129 Faptul că cele două întreprinderi au convenit cu privire la nevoia de a încheia un nou acord, după 10 ani de la acordul de împărțire a piețelor, nu exclude nicidecum existența acordului inițial. Noul acord permitea în special să fie luate în considerare evoluțiile intervenite în cursul acestui deceniu și le permitea participanților să studieze într-un mod mai aprofundat problema distribuției exclusive și să soluționeze câteva probleme, precum achiziționarea societății Opti de către Coats.
- 130 Cu privire la al doilea element de probă, este necesar să se considere că punctul 10, intitulat „Regatul Unit”, din minuta reuniunii din 11 septembrie 1989 demonstrează, în primul rând, că reclamanta era reprezentată deja pe piața engleză a articolelor de mercurie din metal și plastic și că aceasta urmărea să dezvolte o marcă nouă denumită „Stitchpoint”. În al doilea rând, după achiziționarea societății Tootal, Coats urma să dețină o marcă suplimentară de articole de mercurie din metal și plastic în Regatul Unit. Problema fabricării fermoarelor William Prym a fost de asemenea invocată în cadrul discuției referitoare la NIL.
- 131 În această privință, trebuie să se constate că citatul la care face trimitere reclamanta se referă numai la situația din Regatul Unit. Reclamanta era deja reprezentată pe această piață începând din anii '70, deci la momentul încheierii acordului inițial. În consecință, introducerea unei mărci noi și achiziționarea Tootal nu ar fi modificat nici relația dintre cele două întreprinderi, nici obligațiile lor reciproce. În consecință, menținerea poziției pe piața din Regatul Unit și consolidarea acesteia de către Coats nu au, în speță, consecințe privind existența și desfășurarea înțelegerii.
- 132 În ceea ce privește al treilea element de probă, și anume declarațiile a cinci din șase cadre de conducere ale Coats, trebuie amintit că, deși este vorba despre declarații pregătite de reprezentanți ai reclamantei care urmăresc să atenueze răspunderea sa în încălcarea constatată, acest aspect nu le poate înlătura, în sine, valoarea atribuită unei astfel de luări de poziție. Totuși, este necesar să se sublinieze că nici acesta nu poate să diminueze valoarea probatorie a documentelor găsite în cursul verificărilor și a explicațiilor date cu privire la aceste documente (Hotărârea Lafarge/Comisia, punctul 47 de mai sus, punctul 379).

— Concluzie

- 133 În lumina considerațiilor precedente, este necesar să se concluzioneze că Acordul din 1977 își păstrează valoarea probatorie pentru a susține, în cadrul seriei de indicii precise și concordante reținute de Comisie (a se vedea punctele 38-40 de mai sus), anumite afirmații esențiale cuprinse în declarațiile domnului A. P. privind existența unui acord de împărțire a pieței articolelor de mercurie, care împiedică grupul Coats să intre pe piața europeană a „altor închizători” și grupul Prym să intre pe piața europeană a aței. Această constatare este confirmată de asemenea de alte elemente contextuale care au fost examinate mai sus. În primul rând, documentele descoperite în cursul inspecțiilor trebuie apreciate în ansamblu, și anume scrisoarea din 12 aprilie 1977, minuta reuniunii din 11 februarie 1993, minuta reuniunii din 11 iunie 1996, Acordul-cadru din 1997, nota dactilografiată din 7 noiembrie 2001 a domnului A. P. privind o întâlnire cu domnul M. F. care a avut loc la 15 iulie 1998,

precum și minuta reuniunii din 15 iulie 1998. În al doilea rând, trebuie să se insiste asupra faptului că acestea sunt, în plus, susținute de documentele care însoțesc cererile grupului Prym pentru a beneficia de Comunicările privind cooperarea din 1996 și din 2002, și anume copia Acordului din 1977, un extras din discursul domnului D. P. din 9 noiembrie 1988 și o notă redactată de domnul A., datată 12 decembrie 1991. Toate aceste elemente de probă atestă că relația strânsă care a legat întreprinderile interesate în cursul perioadei ulterioare Acordurilor din 1975 și din 1977 a continuat și că, ocazional, această relație a făcut obiectul unor ajustări prin intermediul altor acorduri, precum Acordul de aprovizionare din 1990 și Acordul-cadru din 1997.

- 134 În ceea ce privește aspectul dacă aceste elemente de probă sunt sau nu sunt de natură să stabilească durata încălcării imputate reclamantei, trebuie amintit că activitățile pe care le presupun practicile și acordurile anticoncurențiale se desfășoară de obicei în mod clandestin, reuniunile se țin în secret, cel mai adesea într-o țară terță, și documentația aferentă acestora este redusă la minimum. Chiar în cazul în care Comisia descoperă elemente ce atestă în mod explicit un contact nelegal între operatori, precum minutele unei reuniuni, de regulă acestea nu vor fi decât fragmentare și disparate, astfel încât adesea este necesar ca anumite detalii să fie reconstituite prin deducții. În majoritatea cazurilor, existența unei practici sau a unui acord anticoncurențial trebuie să fie dedusă din anumite coincidențe și indicii care, privite în ansamblu, pot constitui, în absența unei alte explicații coerente, dovada încălcării normelor de concurență (a se vedea punctul 42 de mai sus).
- 135 Din analizele efectuate în cadrul prezentului motiv rezultă că reclamanta nu a invocat elemente în mod suficient probatorii sau o explicație alternativă convingătoare pentru a infirma dovezile scrise menționate în decizia atacată din care rezultă, dimpotrivă, că aceasta a participat la un acord bilateral de împărțire a pieței cu grupul Prym.
- 136 Prin urmare, este necesar să se considere că, în decizia atacată, Comisia a demonstrat corespunzător cerințelor legale participarea reclamantei la încălcarea în cauză, în conformitate cu normele amintite la punctele 38-51 de mai sus, și fără a săvârși erorile vădite de apreciere care îi sunt imputate în cadrul prezentei acțiuni. Prin urmare, primul motiv trebuie înlăturat ca neîntemeiat.
- 137 În continuare, Tribunalul consideră oportun să examineze cu prioritate al treilea motiv, întemeiat pe lipsa probei unei încălcări unice și continue, înainte de a examina al doilea motiv, întemeiat pe încălcarea articolului 25 alineatul (5) din Regulamentul nr. 1/2003, dat fiind că durata unei încălcări constituie atât un element care face parte integrantă din aceasta și, ca atare, indisociabil de orice constatare a unei încălcări, cât și una dintre condițiile care reglementează prescripția investigării unei încălcări continue (Hotărârea *Peróxidos Orgánicos/Comisia*, punctul 47 de mai sus, punctul 21).

Cu privire la al treilea motiv, întemeiat pe lipsa probei unei încălcări unice și continue

Argumentele părților

- 138 Reclamanta consideră că Comisia nu a reușit să demonstreze existența unei încălcări continue, din ianuarie 1975 până la 15 iulie 1998, care i-ar fi permis să îi aplice o amendă corespunzătoare unei încălcări care ar fi durat 21 de ani și jumătate. În considerentele (339) și (347) ale deciziei atacate, Comisia a apreciat că încălcarea a fost unică și continuă din ianuarie 1977 până în iulie 1998, pretinzând că [fusesse stabilită] investigarea acordului de împărțire a piețelor „cu ajutorul mai multor probe scrise colectate de Comisie în cursul inspecțiilor și în solicitările [grupului Prym de a beneficia de Comunicările privind cooperarea din 1996 și din 2002] și al probelor scrise furnizate de [acesta din urmă]”.
- 139 În opinia reclamantei, examinarea probei în cauză demonstrează lacune imense în timp, care sunt mult prea importante pentru a putea fi făcută dovada de către Comisie a unei încălcări unice și continue. Astfel, potrivit reclamantei, în realitate ar exista un interval de timp de 21 de ani între un document

nesemnlat a cărui origine nu este certă și un document foarte ambiguu scris de aceeași persoană care a depus mărturie. Niciun element de probă nu ar permite să se considere că Acordul din 1977 era aplicabil pe mai mulți ani, întrucât acesta nu ar fi prevăzut nimic cu privire la durata estimată a punerii sale în aplicare.

- 140 În ceea ce privește durata și legătura dintre o succesiune de evenimente și o încălcare unică și continuă, Comisia amintește că o încălcare a articolului 81 CE poate rezulta nu numai dintr-un act izolat, ci și dintr-o serie de acte sau chiar dintr-un comportament continuu. Această interpretare nu poate fi contestată, potrivit Comisiei, pentru motivul că unul sau mai multe elemente ale acestei serii de acte ori ale acestui comportament continuu ar putea de asemenea să constituie în sine, în mod izolat, o încălcare a acestei dispoziții. Atunci când diferitele acțiuni în cauză se înscriu într-un „plan de ansamblu” ca urmare a obiectului identic al acestora privind denaturarea concurenței în cadrul pieței interne, Comisia ar avea dreptul să impute răspunderea acestor acțiuni în funcție de participarea la încălcare considerată în ansamblul său. Cu privire la pretinsa lacună din probatoriul încălcării între 1978 și 1990, Comisia afirmă că dispunea de suficiente elemente de probă scrise care susțineau realitatea împărțirii pieței între întreprinderi începând din 1977.

Apresiasi Tribunalului

- 141 Mai întâi, trebuie amintit că noțiunea de încălcare unică vizează o situație în care mai multe întreprinderi au participat la o încălcare reprezentată printr-un comportament continuu prin care se urmărește un singur scop economic, de denaturare a concurenței, sau constituită din încălcări individuale legate între ele printr-o identitate de obiect (același scop al tuturor elementelor) și de subiecte (identitate a întreprinderilor în cauză, conștiente de participarea la obiectul comun) (Hotărârea BPB/Comisia, punctul 41 de mai sus, punctul 257).
- 142 În continuare, este necesar să se sublinieze că o încălcare a articolului 81 alineatul (1) CE poate rezulta nu numai dintr-un act izolat, ci și dintr-o serie de acte sau chiar dintr-un comportament continuu. Această interpretare nu poate fi contestată pentru motivul că unul sau mai multe elemente ale acestei serii de acte ori ale acestui comportament continuu ar putea, de asemenea, să constituie în sine o încălcare a respectivei dispoziții. Atunci când diferitele acțiuni se înscriu într-un „plan de ansamblu” ca urmare a obiectului identic al acestora privind denaturarea concurenței în cadrul pieței interne, Comisia are dreptul să atribuie răspunderea pentru aceste acțiuni în funcție de participarea la încălcare considerată în ansamblul său (Hotărârea Aalborg Portland și alții/Comisia, punctul 42 de mai sus, punctul 258).
- 143 În plus, potrivit unei jurisprudențe constante, noțiunea de încălcare unică se poate raporta la calificarea juridică a unui comportament anticoncurențial care constă în existența unor acorduri, a unor practici concertate și a unor decizii ale asocierilor de întreprinderi (a se vedea în acest sens Hotărârea Tribunalului Limburgse Vinyl Maatschappij și alții/Comisia, punctul 67 de mai sus, punctele 696-698, Hotărârea Tribunalului din 20 martie 2002, HFB și alții/Comisia, T-9/99, Rec., p. II-1487, punctul 186, și Hotărârea Tribunalului din 12 decembrie 2007, BASF și UCB/Comisia, T-101/05 și T-111/05, Rep., p. II-4949, punctul 159).
- 144 De asemenea, trebuie precizat că noțiunea de obiectiv unic nu poate fi stabilită prin referirea generală la denaturarea concurenței pe piața vizată de încălcare, din moment ce afectarea concurenței constituie, ca obiect sau ca efect, un element consubstanțial pentru orice comportament care intră în domeniul de aplicare al articolului 81 alineatul (1) CE. O asemenea definiție a noțiunii de obiectiv unic ar risca să priveze noțiunea de încălcare unică și continuă de o parte din sensul ei, în măsura în care aceasta ar avea drept consecință faptul că mai multe comportamente referitoare la un anumit sector economic, interzise de articolul 81 alineatul (1) CE, ar trebui calificate în mod sistematic drept elemente constitutive ale unei încălcări unice. Astfel, pentru calificarea diferitelor comportamente drept încălcare unică și continuă, trebuie să se verifice dacă sunt complementare, în sensul că fiecare

dintre acestea era destinat să facă față uneia sau mai multor consecințe ale concurenței normale, și contribuie, prin intermediul unei interacțiuni, la realizarea ansamblului de efecte anticoncurențiale dorite de autorii acestora în cadrul unui plan global care vizează un obiectiv unic. În această privință, va trebui ținut cont de orice împrejurare care poate să stabilească sau să repună în discuție legătura menționată, precum perioada de aplicare, conținutul (inclusiv metodele utilizate) și, în mod corelativ, obiectivul diverselor acorduri și practici concertate în cauză (a se vedea în acest sens Hotărârea BASF și UCB/Comisia, punctul 143 de mai sus, punctele 179-181).

- 145 Prin urmare, pentru motive obiective, Comisia poate să inițieze proceduri distincte, să constate mai multe încălcări distincte și să aplice mai multe amenzi distincte (a se vedea în acest sens Hotărârea Tribunalului din 15 iunie 2005, Tokai Carbon și alții/Comisia, cunoscută sub numele „Hotărârea Tokai II”, T-71/03, T-74/03, T-87/03 și T-91/03, nepublicată în Recueil, punctul 124).
- 146 În sfârșit, trebuie să se facă remarca potrivit căreia calificarea anumitor comportamente ilicite drept acțiuni constitutive ale aceleiași încălcări sau ale unei pluralități de încălcări afectează, în principiu, sancțiunea care poate fi impusă. Astfel, constatarea unei pluralități de încălcări poate determina aplicarea mai multor amenzi distincte, de fiecare dată în limitele stabilite la articolul 15 alineatul (2) din Regulamentul nr. 17 și la articolul 23 alineatul (2) din Regulamentul nr. 1/2003 (Hotărârea BASF și UCB/Comisia, punctul 143 de mai sus, punctul 158).
- 147 În consecință, trebuie să se determine dacă faptele imputate reclamantei se înscriu într-un plan de ansamblu destinat să denatureze concurența pe piețele „altor închizători” și ale fermoarelor și, prin urmare, fac parte de fapt din încălcarea unică și continuă pe care o constituie înțelegerea pe aceste piețe.
- 148 În speță, consecința calificării de către Comisie a cooperării bilaterale dintre grupurile Coats și Prym drept încălcare unică și continuă a fost constatarea unei singure înțelegeri care a durat de la 15 ianuarie 1977 până la 15 iulie 1998 cel puțin [a se vedea considerentele (339)-(347) ale deciziei atacate]. Prin urmare, trebuie să se examineze dacă, având în vedere jurisprudența citată la punctele (141)-(146) de mai sus, Comisia a săvârșit o eroare de drept, întrucât a calificat comportamentele imputate reclamantei drept încălcare unică și continuă pe baza elementelor de probă de care dispunea [a se vedea considerentele (217)-(245) ale deciziei atacate], care au fost examinate în mare parte în cadrul primului motiv.
- 149 Cu privire la argumentul reclamantei potrivit căruia examinarea elementelor de probă în cauză demonstrează lacune imense în timp, care sunt mult prea importante pentru a se putea considera că Comisia a făcut dovada unei încălcări unice și continue, trebuie amintit că faptul că o astfel de dovadă nu a fost făcută în privința unor anumite perioade determinate nu se opune împrejurării de a se considera că încălcarea s-a produs într-o perioadă mai mare decât acestea, din moment ce o asemenea constatare se întemeiază pe indicii obiective și concordante. În cadrul unei încălcări extinse pe mai mulți ani, faptul că manifestările înțelegerii intervin în perioade diferite, care pot fi separate prin intervale de timp mai lungi sau mai puțin lungi, nu are incidență asupra existenței acestei înțelegeri, în măsura în care acțiunile diferite care fac parte din această înțelegere urmăresc o singură finalitate și se înscriu în cadrul unei încălcări cu caracter unic și continuu (Hotărârea Curții din 21 septembrie 2006, Technische Unie/Comisia, C-113/04 P, Rec., p. I-8831, punctul 169).
- 150 Prin urmare, deși perioada care separă două manifestări ale unui comportament ilicit este un criteriu pertinent pentru a stabili caracterul continuu al unei încălcări, nu este mai puțin adevărat că problema dacă respectiva perioadă este sau nu este suficient de lungă pentru a constitui o întrerupere a încălcării nu poate fi examinată în abstract. Dimpotrivă, aceasta trebuie apreciată în contextul funcționării înțelegerii în cauză (Hotărârea Tribunalului din 19 mai 2010, IMI și alții/Comisia, T-18/05, Rep., p. II-1769, punctul 89).

- 151 În speță, Tribunalul a constatat în cadrul examinării primului motiv că acordul în cauză privea cooperarea bilaterală dintre grupurile Coats și Prym. În temeiul acordului menționat, Coats s-a angajat „să nu desfășoare, în mod direct sau în cadrul unei asocieri, activități de fabricare a articolelor de mercurie din metal și plastic [...] fără consimțământul prealabil al societății [William] Prym”. În ceea ce o privește, [William] Prym s-a angajat „să nu desfășoare, în mod direct sau în cadrul unei asocieri, activități de fabricare a aței de cusut și a aței pentru uz artizanal etc. [...] fără consimțământul prealabil al societății Coats”. În consecință, trebuie să se concluzioneze că acordul în litigiu privește împărțirea pieței între doi concurenți.
- 152 Spre deosebire de un acord privind stabilirea prețurilor, în cadrul căruia participanții trebuie să se întâlnească periodic pentru a lua în considerare evoluția pieței în vederea adaptării comportamentului lor pe această piață pe durata acordului, un acord privind împărțirea pieței, prin definiție, trebuie respectat de participanții la acord de la încheierea sa și poate să facă ocazional obiectul unor ajustări fie prin modificarea acordului existent, fie prin intermediul altor acorduri.
- 153 În acest context, trebuie amintit că Tribunalul a concluzionat la punctul 133 de mai sus că elementele de probă colectate de Comisie în cursul inspecțiilor, elementele de probă cuprinse în cererile grupului Prym pentru a beneficia de Comunicările privind cooperarea din 1996 și din 2002, precum și probele scrise furnizate de acesta din urmă atestă că relația strânsă care a legat întreprinderile interesate în perioada ulterioară Acordurilor din 1975 și din 1977 a continuat și că, ocazional, această relație a făcut obiectul unor ajustări prin intermediul altor acorduri, precum Acordul de aprovizionare din 1990 și Acordul-cadru din 1997.
- 154 În consecință, Comisia a putut să concluzioneze în mod legitim că părțile s-au înțeles cu privire la un proiect comun care limita sau putea să le limiteze autonomia comercială prin stabilirea liniilor mari de acțiune comună pe piață [a se vedea considerentul (334) al deciziei atacate].
- 155 Prin urmare, al treilea motiv trebuie respins ca nefondat.

Cu privire la al doilea motiv, întemeiat pe încălcarea articolului 25 alineatul (5) din Regulamentul nr. 1/2003

Argumentele părților

- 156 Reclamanta apreciază că Comisia nu a reușit să demonstreze continuarea vreunei încălcări după 19 septembrie 1997, și anume cu 10 ani înainte de adoptarea deciziei atacate, astfel încât, în temeiul articolului 25 alineatul (5) din Regulamentul nr. 1/2003, orice amendă este prescrisă. Nu numai proba din 15 iulie 1998 nu ar îndeplini cerințele impuse în această materie, doar că aceasta ar fi grav afectată de elementele de probă furnizate sub jurământ, în special de domnii M. F. și K., care, la momentul respectiv, erau cadrele de conducere în cauză ale societății Coats.
- 157 Comisia răspunde că a reunit suficiente elemente pentru a dovedi că încălcarea a continuat cel puțin până la 15 iulie 1998. În plus, ar rezulta în mod clar din jurisprudența Curții că articolul 81 CE este de asemenea aplicabil acordurilor care au încetat să mai fie în vigoare, însă care continuă să producă efecte după încetarea lor formală.

Aprecierea Tribunalului

- 158 Articolul 25 alineatul (1) litera (b) din Regulamentul nr. 1/2003 stabilește un termen de prescripție de 5 ani pentru încălcările de tipul celor imputate reclamantei. În temeiul alineatului (2) a doua teză din articolul menționat, în cazul unor încălcări continue sau repetate, prescripția curge din ziua încetării încălcării. Potrivit articolului 25 alineatul (3) prima teză din același regulament, orice act al Comisiei

în scopul examinării sau al investigării unei încălcări întrerupe cursul termenului de prescripție. Potrivit modului de redactare a articolului 25 alineatul (4) din regulamentul menționat, întreruperea termenului de prescripție produce efecte pentru toate întreprinderile sau asocierile de întreprinderi care au participat la încălcare. Potrivit alineatului (5) al aceluiași articol, întreruperea determină curgerea unui nou termen de prescripție. Totuși, termenul de prescripție expiră cel târziu în ziua în care o perioadă egală cu dublul termenului de prescripție s-a scurs fără să se fi aplicat o amendă sau o penalitate cu titlu cominatoriu de către Comisie.

159 Trebuie amintit că durata unei încălcări constituie atât un element care face parte integrantă din aceasta și, ca atare, este indisociabil de orice constatare a unei încălcări, cât și una dintre condițiile care reglementează prescripția investigării unei încălcări continue (Hotărârea Peróxidos Orgánicos/Comisia, punctul 47 de mai sus, punctul 21). Prin urmare, respectarea de către Comisie a normelor de prescripție presupune ca aceasta să stabilească în mod corect perioada în care reclamanta a participat la încălcare. În consecință, este necesar să se verifice dacă Comisia a demonstrat corespunzător cerințelor legale că participarea reclamantei la încălcare a continuat cel puțin până la 19 septembrie 1997 (și anume cu 10 ani înainte de adoptarea deciziei atacate) pentru a permite Tribunalului să stabilească dacă termenul de prescripție de 10 ani prevăzut la articolul 25 alineatul (5) din Regulamentul nr. 1/2003 expirase sau nu expirase.

160 În ceea ce privește problema de a ști la ce dată a încetat participarea reclamantei la încălcare, trebuie amintită, în prealabil, jurisprudența constantă potrivit căreia, pe de o parte, partea sau autoritatea care invocă o încălcare a normelor de concurență are obligația de a o dovedi, corespunzător cerințelor legale, prin stabilirea faptelor care constituie încălcarea, iar pe de altă parte, revine întreprinderii care invocă un motiv de apărare împotriva constatării unei încălcări sarcina de a dovedi îndeplinirea tuturor condițiilor de aplicare a acestui motiv, astfel încât autoritatea menționată va trebui, așadar, să recurgă la alte elemente de probă (a se vedea în acest sens Hotărârile Baustahlgewebe/Comisia, punctul 38 de mai sus, punctul 58, și Aalborg Portland și alții/Comisia, punctul 42 de mai sus, punctul 78).

161 Pe de altă parte, durata încălcării este un element constitutiv al noțiunii de încălcare în temeiul articolului 81 alineatul (1) CE, element a cărui sarcină a probei incumbă în principal Comisiei. În această privință, jurisprudența impune ca, în lipsa unor elemente de probă susceptibile de a stabili în mod direct durata unei încălcări, Comisia să se întemeieze cel puțin pe elemente de probă având legătură cu fapte suficient de apropiate în timp, astfel încât să se poată admite în mod rezonabil că această încălcare s-a desfășurat fără întrerupere între două date precise (Hotărârea Tribunalului din 7 iulie 1994, Dunlop Slazenger/Comisia, T-43/92, Rec., p. II-441, punctul 79).

162 În plus, în cazul unor înțelegeri care au încetat să fie în vigoare, pentru ca articolul 81 CE să fie aplicabil, este suficient ca acestea să își producă efectele ulterior încetării formale a acestora (a se vedea Hotărârea Tribunalului din 29 iunie 1995, Solvay/Comisia, T-30/91, Rec., p. II-1775, punctul 71, și Hotărârea Tribunalului din 11 decembrie 2003, Ventouris/Comisia, T-59/99, Rec., p. II-5257, punctul 182 și jurisprudența citată). Rezultă că durata unei încălcări nu trebuie apreciată în funcție de perioada în care un acord este în vigoare, ci în funcție de perioada în care întreprinderile incriminate au adoptat un comportament interzis de articolul 81 CE.

163 Trebuie amintit că, potrivit articolului 1 alineatul (4) din decizia atacată, participarea reclamantei la încălcarea în cauză a fost considerată stabilită pentru perioada cuprinsă între 15 ianuarie 1977 și 15 iulie 1998. În cadrul prezentului motiv, reclamanta contestă această constatare privind perioada încălcării. Potrivit acesteia, Comisia nu a reușit să demonstreze continuarea oricărei încălcări ulterior datei de 19 septembrie 1997, adică cu 10 ani înainte de adoptarea deciziei atacate.

164 Din aprecierea probelor efectuată în cadrul primului și al celui de al treilea motiv rezultă că, în speță, este vorba despre o încălcare unică și continuă, care s-a prelungit cel puțin până la 15 iulie 1998.

165 În consecință, este necesar să se constate că prescripția de 10 ani a curs de la 15 iulie 1998 până la 19 septembrie 2007, și anume aproximativ 9 ani și 2 luni. Prin urmare, decizia atacată a fost adoptată înainte de expirarea termenului de prescripție de 10 ani.

166 Rezultă din toate cele de mai sus că al doilea motiv trebuie respins.

Cu privire la al patrulea motiv, întemeiat pe încălcarea articolului 6 paragraful 3 litera d) din CEDO

Argumentele părților

167 Reclamanta arată, în esență, că Comisia a încălcat drepturile sale procedurale astfel cum sunt acestea prevăzute la articolul 6 paragraful 3 litera d) din CEDO, și, mai exact, dreptul „să întrebe sau [să] solicite audierea martorilor acuzării” în instanțe penale, cum ar fi cazul în speță.

168 Reclamanta apreciază că Comisia nu se poate întemeia pe Hotărârea Aalborg Portland și alții/Comisia, punctul 42 de mai sus. În speță, Comisia, după ce a primit cererea suplimentară a grupului Prym menționată la punctul 11 de mai sus a redeschis investigația și a adoptat comunicarea suplimentară privind obiecțiunile, în care aceasta a invocat pentru prima dată împotriva reclamantei existența unui acord de împărțire a piețelor în funcție de produse, cu o durată de 21 de ani. Atât cadrul procedural, cât și importanța acordată în decizia atacată noilor elemente depuse la dosar de William Prym ar impune să se concluzioneze că acestora li s-a acordat o importanță „determinantă” în sensul dat de jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului.

169 Potrivit reclamantei, împrejurările din speță sunt diferite de cele din cauza în care s-a pronunțat Hotărârea Bolloré/Comisia (punctul 48 de mai sus, punctele 86-89). În primul rând, identitatea autorului declarației pe care Comisia a întemeiat constatarea încălcării în speță, domnul A. P., era cunoscută și reclamanta ar fi încercat în mod formal să îi adreseze întrebări. În al doilea rând, în măsura în care Comisia amintește că nu este o instanță în sensul CEDO, reclamanta subliniază că este de competența Comisiei să se asigure că întreaga procedură administrativă respectă articolul 6 paragraful 3 litera d) din CEDO. În al treilea rând, Comisia ar părea să susțină, în temeiul Hotărârii Tribunalului din 6 octombrie 1994, Tetra Pak/Comisia (T-83/91, Rec., p. II-755, punctul 235) că amenziile aplicate în temeiul încălcării unei norme de concurență nu au un caracter penal.

170 Comisia subliniază, cu privire la acest aspect, că domnul A. P. a fost prezent la audierea din 11 iulie 2006, în cadrul căreia toți participanții au avut ocazia să își prezinte oral argumentele. Atunci când i-a fost acordată această ocazie, avocatul reclamantei a decis să își limiteze intervenția, oferind o simplă clarificare cu privire la programul de conformitate și o observație generală privind probele utilizate de Comisie și declarațiile grupului Prym. În consecință, deși a avut posibilitatea de a adresa întrebări oricărei părți dorea, reclamanta nu a utilizat această ocazie.

Aprecierea Tribunalului

171 Trebuie amintit că, deși articolul 6 paragraful 3 litera d) din CEDO prevede că „[o]rice acuzat are, în special [...] dreptul [...] să întrebe sau să solicite audierea martorilor acuzării și să obțină citarea și audierea martorilor apărării în aceleași condiții ca și martorii acuzării”, totuși dintr-o jurisprudență constantă rezultă că, în înțelesul acestei dispoziții, Comisia nu este o instanță (Hotărârea Curții din 29 octombrie 1980, van Landewyck și alții/Comisia, 209/78-215/78 și 218/78, Rec., p. 3125, punctul 81, și Hotărârea Curții din 7 iunie 1983, Musique Diffusion française și alții/Comisia, 100/80-103/80, Rec., p. 1825, punctul 7).

172 Potrivit unei jurisprudențe de asemenea constante, drepturile fundamentale fac parte integrantă din principiile generale de drept a căror respectare este asigurată de instanța Uniunii (Avizul Curții 2/94 din 28 martie 1996, Rec., p. I-1759, punctul 33, și Hotărârea Curții din 29 mai 1997, Kremzow,

C-299/95, Rec., p. I-2629, punctul 14). În acest scop, Curtea și Tribunalul se inspiră din tradițiile constituționale comune statelor membre, precum și din indicațiile oferite de instrumentele internaționale privind protecția drepturilor omului la care statele membre au cooperat sau au aderat. În acest sens, CEDO are o semnificație specială (Hotărârea Curții din 15 mai 1986, Johnston, 222/84, Rec., p. 1651, punctul 18, și Hotărârea Kremzow, citată anterior, punctul 14). Pe de altă parte, conform articolului 6 alineatul (2) UE, Uniunea Europeană respectă drepturile fundamentale, astfel cum sunt acestea garantate de CEDO, precum și astfel cum rezultă din tradițiile constituționale comune statelor membre, ca principii generale de drept.

- 173 Prin urmare, este necesar să se examineze dacă, în lumina acestor considerații, prin faptul că nu ar fi oferit reclamantei posibilitatea de a adresa întrebări direct domnului A. P., în calitate de martor, Comisia a încălcat principiul fundamental al ordinii juridice comunitare constituit de respectarea dreptului la apărare (Hotărârea Curții din 9 noiembrie 1983, Nederlandsche Banden-Industrie-Michelin/Comisia, 322/81, Rec., p. 3461, punctul 7).
- 174 În această privință, trebuie amintit că acest principiu impune să li se ofere întreprinderilor și asocierilor de întreprinderi vizate de o investigație a Comisiei în materie de concurență, încă din etapa procedurii administrative, posibilitatea să își exprime în mod util punctul de vedere asupra realității și a pertinentei faptelor, a obiecțiunilor și a circumstanțelor invocate de Comisie (a se vedea Hotărârea Tribunalului din 27 septembrie 2006, Avebe/Comisia, T-314/01, Rec., p. II-3085, punctul 49 și jurisprudența citată). În schimb, principiul menționat nu impune ca acestor întreprinderi să li se dea ocazia să adreseze ele însele întrebări, în cadrul procedurii administrative, martorilor audiați de Comisie (a se vedea în acest sens Hotărârea Aalborg Portland și alții/Comisia, punctul 42 de mai sus, punctul 200).
- 175 Astfel, în această privință, este suficient ca declarațiile utilizate de Comisie să fi fost furnizate în dosarul transmis reclamantei, care le poate astfel contesta în fața instanței Uniunii (Hotărârea Lafarge/Comisia, punctul 47 de mai sus, punctele 147-149).
- 176 Cu titlu suplimentar, este necesar să se constate, astfel cum a procedat Comisia, că, deși domnul A. P. a fost prezent la ședința din 11 iulie 2006, reclamanta nu a utilizat această ocazie pentru a-i adresa întrebări. În plus, nimic nu a împiedicat reclamanta să solicite convocarea și audierea martorilor la Tribunal prin formularea unei cereri de măsuri de cercetare judecătorească în acest sens. Or, trebuie să se constate că reclamanta nu a formulat o asemenea cerere.
- 177 Având în vedere aceste considerații, reclamanta nu se poate prevala de o încălcare a dreptului său de a adresa întrebări sau de a solicita să li se adreseze întrebări unor martori ai acușării. În consecință, al patrulea motiv invocat de reclamantă trebuie respins ca neîntemeiat în fapt și în drept.

Cu privire la al cincilea motiv, întemeiat pe aplicarea eronată a liniilor directoare privind metoda de stabilire a amenzilor

Argumentele părților

- 178 Reclamanta consideră că, în cadrul stabilirii majorării cuantumului amenzii în funcție de durata încălcării, Comisia trebuia să își exercite puterea discreționară de aplicare a unui coeficient de multiplicare de 10 % în temeiul punctului 1 B din Liniile directoare privind metoda de stabilire a amenzilor. Comisia nu ar fi trebuit să aplice în mod automat o majorare de 215 % pentru durata încălcării. Aceasta ar fi trebuit să ia în considerare, în primul rând, inconsistența probelor pe care s-a întemeiat pentru a constata încălcarea, în al doilea rând, intervalele lungi dintre manifestările dovedite ale înțelegerii, în al treilea rând, lipsa oricărei cunoștințe cu privire la încălcare la nivelul conducerii reclamantei și, în al patrulea rând, lipsa oricărei probe privind punerea în aplicare a încălcării.

179 Reclamanta apreciază că în ceea ce privește Comisia, aceasta a omis să procedeze în acest mod întrucât, potrivit propriei mărturisiri, practica sa constantă era de a stabili o majorare maximă. Dacă în alte cauze (cu o durată mult mai redusă) situația de fapt a putut să justifice o majorare de 10 % pe an, Comisia nu s-a sustras în acest sens de la datoria de a exercita în mod corect puterea sa discreționară.

180 Comisia respinge argumentele reclamantei.

Aprecierea Tribunalului

181 Înainte de a examina argumentele invocate de reclamantă, trebuie amintit că din considerentele (489) și (692) ale deciziei atacate rezultă că amenzile impuse de Comisie pentru încălcare au fost impuse în temeiul articolului 15 alineatul (2) din Regulamentul nr. 17, precum și al articolului 23 alineatul (2) din Regulamentul nr. 1/2003. În plus, Comisia a stabilit cuantumul amenzilor prin aplicarea metodologiei definite în liniile directe și în Comunicarea privind cooperarea din 1996.

182 Liniile directe, deși nu pot fi calificate ca normă de drept, prevăd o normă de conduită care indică practica ce trebuie urmată și de la care Comisia nu se poate îndepărta, într-un caz particular, fără a oferi motive compatibile cu principiul egalității de tratament (a se vedea Hotărârea Curții din 18 mai 2006, Archer Daniels Midland și Archer Daniels Midland Ingredients/Comisia, C-397/03 P, Rec., p. I-4429, punctul 91 și jurisprudența citată).

183 Revine, așadar, Tribunalului obligația să verifice, în cadrul controlului legalității amenzilor aplicate de Comisie, dacă aceasta și-a exercitat puterea de apreciere potrivit metodei prevăzute în liniile directe și, în măsura în care ar constata îndepărtarea Comisiei de la acestea, să verifice dacă îndepărtarea este justificată și motivată corespunzător cerințelor legale. În această privință, trebuie subliniat că s-a confirmat de către Curte validitatea, pe de o parte, chiar a principiului liniilor directe și, pe de altă parte, a metodei indicate în cuprinsul acestora (Hotărârea Curții din 28 iunie 2005, Dansk Rørindustri și alții/Comisia, C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P-C-208/02 P și C-213/02 P, Rec., p. I-5425, punctele 252-255, 266 și 267, 312 și 313).

184 Autolimitarea puterii de apreciere a Comisiei care rezultă din adoptarea liniilor directe nu este astfel incompatibilă cu menținerea pentru Comisie a unei marje de apreciere semnificative. Liniile directe cuprind diferite elemente de flexibilitate care permit Comisiei să își exercite puterea discreționară în conformitate cu dispozițiile Regulamentului nr. 17 și ale Regulamentului nr. 1/2003, astfel cum au fost interpretate de Curte (Hotărârea Dansk Rørindustri și alții/Comisia, punctul 183 de mai sus, punctul 267).

185 Prin urmare, în domeniile în care Comisia și-a păstrat o marjă de apreciere, de exemplu, în ceea ce privește cuantumul de plecare sau nivelul de majorare a cuantumului amenzii pentru durata încălcării, controlul legalității acestor aprecieri se limitează la absența unei erori vădite de apreciere (a se vedea în acest sens Hotărârea Tribunalului din 18 iulie 2005, Scandinavian Airlines System/Comisia, T-241/01, Rec., p. II-2917, punctele 64 și 79).

186 Pe de altă parte, marja de apreciere a Comisiei și limitările aduse acesteia nu aduc atingere, în principiu, exercitării de către instanță a competenței sale de fond (Hotărârea JFE Engineering și alții/Comisia, punctul 39 de mai sus, punctul 538), care o abilitază să elimine, să reducă sau să majoreze cuantumul amenzii aplicate de Comisie (a se vedea în acest sens Hotărârea Curții din 8 februarie 2007, Groupe Danone/Comisia, C-3/06 P, Rep., p. I-1331, punctele 60-62, și Hotărârea Tribunalului din 21 octombrie 2003, General Motors Nederland și Opel Nederland/Comisia, T-368/00, Rec., p. II-4491, punctul 181).

- 187 Rezultă că simplul fapt al rezervării de către Comisie a posibilității de a majora cuantumul amenzii în funcție de anii încălcării ajungându-se, în ceea ce privește încălcările de lungă durată, până la 10 % din cuantumul reținut pentru gravitatea încălcării nu o obligă în niciun mod să stabilească acest nivel în funcție de intensitatea activităților înțelegerii sau de intensitatea efectelor acesteia, mai precis de gravitatea încălcării. Astfel, revine Comisiei obligația de a alege, în cadrul marjei sale de apreciere (a se vedea punctul 183 de mai sus), nivelul majorării pe care intenționează să îl aplice pentru durata încălcării (Hotărârea Tribunalului din 19 mai 2010, Boliden și alții/Comisia, T-19/05, Rep., p. II-1843, punctul 98).
- 188 Argumentele reclamantei care urmăresc să demonstreze că Comisia ar fi trebuit să ia în considerare, în primul rând, inconsistența probelor pe care s-a întemeiat pentru a constata încălcarea, în al doilea rând, intervalele lungi dintre manifestările dovedite ale înțelegerii, în al treilea rând, lipsa oricărei cunoștințe cu privire la încălcare la nivelul conducerii reclamantei se confundă cu argumentele prezentate în cadrul primului și al celui de al treilea motiv. Astfel, întrucât Tribunalul a concluzionat că Comisia nu a săvârșit nicio eroare în măsura în care a considerat, pe baza diferitelor elemente de probă de care dispunea, că era vorba despre o încălcare unică și continuă care a durat de la 15 ianuarie 1977 până la 15 iulie 1998, argumentele reclamantei nu pot fi decât respinse.
- 189 În ceea ce privește argumentul reclamantei întemeiat pe lipsa probelor privind punerea în aplicare a încălcării, trebuie amintit că articolul 15 alineatul (2) ultimul paragraf din Regulamentul nr. 17 prevede luarea în considerare nu numai a gravității încălcării, ci și a duratei acesteia pentru a stabili cuantumul amenzii. În consecință, incidența duratei încălcării asupra cuantumului de bază al amenzii trebuie, ca regulă generală, să fie semnificativă. Aceasta se opune, cu excepția unor împrejurări speciale, unei majorări pur simbolice a cuantumului de plecare ca urmare a duratei încălcării. Astfel, atunci când un acord cu un obiect anticoncurențial nu este pus în aplicare, se impune totuși luarea în considerare a duratei în care acest acord a existat, și anume perioada dintre data încheierii și data la care a încetat (Hotărârea Tribunalului din 19 martie 2003, CMA CGM și alții/Comisia, T-213/00, Rec., p. II-913, punctul 280).
- 190 În speță, Comisia a constatat că colaborarea bilaterală dintre grupurile Prym și Coats a existat timp de 21 de ani și jumătate, adică o durată lungă în sensul liniilor directoare. În consecință, Comisia a majorat cu 215 %, pentru această durată, cuantumul de plecare al amenzii aplicate reclamantei. Trebuie amintit că, potrivit punctului 1B a treia liniuță din liniile directoare, cuantumul de plecare al amenzii reținute pentru gravitate poate fi majorat cu 10 % pe an de încălcare în ceea ce privește încălcările de lungă durată. Este necesar să se constate că, procedând astfel, Comisia nu s-a îndepărtat de regulile pe care și le-a impus în liniile directoare.
- 191 În consecință, al cincilea motiv trebuie să fie respins.
- 192 Din ansamblul considerațiilor care preced rezultă că niciunul dintre motivele invocate de reclamantă nu poate fi reținut. Prin urmare, acțiunea în anulare trebuie respinsă în întregime, fără a fi necesar, pe de altă parte, în împrejurările speței, ca în temeiul competenței de fond să se modifice cuantumul amenzii aplicate reclamantei.

Cu privire la cheltuielile de judecată

- 193 Potrivit articolului 87 alineatul (2) din Regulamentul de procedură al Tribunalului, partea care cade în pretenții este obligată, la cerere, la plata cheltuielilor de judecată. Întrucât reclamanta a căzut în pretenții, se impune obligarea acesteia la plata cheltuielilor de judecată, conform concluziilor Comisiei.

Pentru aceste motive,

TRIBUNALUL (Camera a treia)

declară și hotărăște:

- 1) Respinge acțiunea.**
- 2) Obligă Coats Holdings Ltd la plata cheltuielilor de judecată.**

Czúcz

Labucka

Gratsias

Pronunțată astfel în ședință publică la Luxemburg, la 27 iunie 2012.

Semnături

Cuprins

Istoricul cauzei	1
Procedura și concluziile părților	4
În drept	5
Cu privire la primul motiv, întemeiat pe neîndeplinirea de către Comisie a obligației de a face dovada încălcării, pe de o parte, și a obligației de a respecta nivelul probatoriu cerut în această privință, pe de altă parte	5
Argumentele părților	5
Aprecierea Tribunalului	5
– Cu privire la reuniunea din 1975 [considerentul (217) al deciziei atacate]	8
– Cu privire la documentul din 15 ianuarie 1977 [considerentele (218)-(222) ale deciziei atacate] ...	9
– Cu privire la scrisoarea din 12 aprilie 1977 [considerentul (224) al deciziei atacate]	13
– Cu privire la Acordul Huguenpoet [considerentele (225) și (226) ale deciziei atacate]	13
– Cu privire la reuniunea Beiratului din 9 noiembrie 1988 [considerentele (227)-(230) ale deciziei atacate]	15
– Cu privire la nota societății William Prym din 12 decembrie 1991 [considerentul (231) al deciziei atacate]	15
– Cu privire la reuniunea din 11 februarie 1993 [considerentul (232) al deciziei atacate]	16
– Cu privire la cesiunea participației deținute de Coats la capitalul societății William Prym [considerentele (233)-(236) ale deciziei atacate]	17
– Cu privire la achiziționarea Bonduel de către William Prym și la reuniunea din 15 iulie 1998 [considerentele (237)-(245) ale deciziei atacate]	19
– Cu privire la elementele de probă dezincriminatoare	20
– Concluzie	22
Cu privire la al treilea motiv, întemeiat pe lipsa probei unei încălcări unice și continue	23
Argumentele părților	23
Aprecierea Tribunalului	24
Cu privire la al doilea motiv, întemeiat pe încălcarea articolului 25 alineatul (5) din Regulamentul nr. 1/2003	26
Argumentele părților	26
Aprecierea Tribunalului	26

Cu privire la al patrulea motiv, întemeiat pe încălcarea articolului 6 paragraful 3 litera d) din CEDO	28
Argumentele părților	28
Aprecierea Tribunalului	28
Cu privire la al cincilea motiv, întemeiat pe aplicarea eronată a liniilor directoare privind metoda de stabilire a amenzilor	29
Argumentele părților	29
Aprecierea Tribunalului	30
Cu privire la cheltuielile de judecată	31